

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
060107

DOM
2014-01-20
Stockholm

Mål nr
M 4607-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-04-19 i mål nr M 2835-11, se bilaga A

KLAGANDE

Söderenergi Aktiebolag

Ombud: Advokaten M B

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

SAKEN

Ändring av villkor 9 i tillstånd till fortsatt verksamhet vid Huddinge maskincentral inom fastigheten X i Huddinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att villkor 9 ges följande lydelse.

9. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder, vårdbyggnader och utbildningslokaler än följande.
50 dB(A) dagtid måndag-fredag (kl. 07.00 - 18.00)
40 dB(A) nattetid (kl. 22.00 - 07.00) gäller ej utbildningslokaler
45 dB(A) övrig tid
Vid arbetslokaler för ej bullrande verksamhet gäller 10 dB(A) högre begränsningsvärden än ovanstående.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över

Dok.Id 1113328

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

55 dB(A) får inte utföras nattetid (kl. 22.00 - 07.00).

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar vid första tillfälle anläggningen bedöms komma att vara i drift under minst fem dygn i följd. Tillsynsmyndigheten får även besluta om bullermätningar enligt föreskriven delegation.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Söderenergi Aktiebolag (bolaget) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen med ändring av den överklagade domen ska ändra villkor 9 enligt följande:

9. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder, vårdbyggnader och utbildningslokaler än följande.
50 dB(A) dagtid måndag-fredag (kl. 07.00 - 18.00)
40 dB(A) nattetid (kl. 22.00 - 07.00) gäller ej utbildningslokaler
45 dB(A) övrig tid

Vid arbetslokaler för ej bullrande verksamhet gäller 10 dB(A) högre begränsningsvärden än ovanstående.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB(A) får inte utföras nattetid (kl. 22.00 - 07.00).

De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska genomföras vid tid som fastställs av tillsynsmyndigheten. (*Se delegation*).

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) har motsatt sig bolagets yrkande om ändring.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har till stöd för sin talan anfört i huvudsak följande. Vid tiden för ansökan utgjorde Huddinge maskincentral en reserv- och spetsanläggning, vilket även framgår av ansökningshandlingarna. Under länsstyrelsens handläggning av ansökan (år 2005-2011) inträffade vissa förändringar som kom att påverka driftförhållandena på anläggningen. Bland annat lät bolaget uppföra och ta i drift en ny basanläggning, ett nytt kraftvärmeverk vid Igelsta i Södertälje kommun, vilket lett till att Huddinge maskincentral inte längre utgör en spetsanläggning utan enbart en reservanläggning. Som reservanläggning tas Huddinge maskincentral i drift uteslutande vid haverier eller driftsstörningar i de ordinarie anläggningarna. Det är därför svårt att på förhand avgöra när anläggningen kommer att tas i drift och hur länge drifttiden kommer att vara.

Under 2011 och 2012 har anläggningen varit i drift enligt följande:

2011

Panna 1	26/1 kl. 19.15 – 26/1 kl. 19:40	0,5 timmar
	13/2 kl. 23.50 – 14/2 kl. 03.20	4 timmar
	14/2 kl. 05.15 – 14/2 kl. 11.40	5,5 timmar
Panna 2	14/2 kl. 04.50 – 14/2 kl. 10.50	6 timmar
Totalt		16,5 timmar

2012

Panna 1	2/2 kl. 10.35- 2/2 kl. 13.40	3 timmar
	13/2 kl. 13.50 – 14/2 kl. 10.35	21 timmar
Panna 2	2/2 kl. 08.00 – kl. 13.40	6 timmar
	13/12 kl. 17.00 - 13/12 kl. 18.20	1,5 timmar
Totalt		31,5 timmar

Anläggningen har alltså varit i drift relativt sporadiskt. De ändrade driftförhållandena innebär svårigheter att få till stånd representativa bullermätningar vid Huddinge maskincentral. Det krävs viss tid för dels beställning och etablering av mätutrustning, dels mätningarnas genomförande. Normalt vill mätkonsulten att beställningen ska ske åtminstone några dagar i förväg. För etablering av erforderlig mätutrustning och för mätningarnas genomförande krävs normalt en dags arbete. Inga klagomål på buller har framförts till bolaget eller tillsynsmyndigheten under de senaste decennierna.

Som bolaget tolkat villkor 9 krävs bullermätningar den första säsongen anläggningen tas i drift, oavsett drifttidens längd. Med hänsyn till hur driftförhållandena sett ut under senare år med anläggningen i drift endast enstaka timmar i taget och att anläggningen tas i drift med mycket kort varsel, bedöms bolagets möjligheter att uppfylla detta krav som obefintliga. Enda möjligheten att genomföra mätningarna är att ta anläggningen i drift enbart för mätningarnas genomförande med onödiga utsläpp och mycket höga kostnader som följd. Sista meningen i sista stycket i villkor 9 bör därför ändras så att det överläts åt tillsynsmyndigheten att bestämma när mätningar och beräkningar ska genomföras, vilket enligt bolagets uppfattning bör ske endast i det fallet att anläggningens drifttid utökas så att mätningar åter blir möjliga att genomföra. Vidare bör näst sista stycket anpassas till Mark- och miljööverdomstolens praxis (jfr. bl.a. dom den 28 februari 2012 i mål nr M 197-10).

Länsstyrelsen har i huvudsak anfört följande. Länsstyrelsen anser att kontroll av begränsningsvärden ska anges tydligt i villkoret. Den kontroll som Miljöprövningsdelegationen föreskrivit i villkor 9 har i hög grad anpassats till de förhållanden som bolaget nu redovisat som skäl för den yrkade ändringen. Denna problematik blir knappast enklare att hantera om kontrollen i sin helhet delegeras till tillsynsmyndigheten att besluta om. Bolaget bör ha möjlighet att planera energiproduktionen i fjärrvärmenätet så att anläggningen kan vara i drift tillräckligt länge för att en mätning ska kunna genomföras. Det kan inte anses innebära en orimlig kostnad att genomföra bullermätning med hänsyn till att bolaget inte genomfört någon egenkontroll av buller sedan år 1978. Mot bakgrund av ovanstående och med hänsyn till att det endast är 100 m till närmaste bostäder ska begränsningsvärdena kontrolleras i enlighet med det som föreskrivits i villkor 9 i Miljöprövningsdelegationens beslut.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Länsstyrelsen har inte motsatt sig de ändringar som bolaget har yrkat beträffande bullervillkorets utformning rörande momentana ljudnivåer.

Föreskriften om begränsningsvärde för momentana ljud nattetid innebär att arbetsmoment som kan förutses ge upphov till högre ljudnivåer än 55 dB(A) inte får utföras nattetid. Bullervillkoret, som i denna del överensstämmer med Mark- och miljödomstolens praxis, bör ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Bolagets yrkande innebär också att villkorets föreskrift om en sänkning av bullernivåerna med 5 dB(A) vid förekomst av hörbara tonkomponenter ska utgå. Mark- och miljööverdomstolen har i en dom den 29 maj 2012 (mål nr M 5955-11) uttalat att skrivningen – som hämtats från Naturvårdsverkets råd och riktlinjer om externt industribuller (1978:8) – är att betrakta som ett råd till tillsynsmyndigheten att skärpa kraven då särskilt störande former av ljud förekommer. Den bör således inte vara en del av själva villkoret. Villkoret bör alltså även i denna del ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Vad gäller den yrkade ändringen av hur bullermätning ska ske gör Mark- och miljööverdomstolen följande överväganden.

Bolaget har inte motsatt sig att mätningar utförs, och sådana bör äga rum.

Mark- och miljööverdomstolen delar länsstyrelsens uppfattning att en ändring av villkoret på så sätt att det delegeras till tillsynsmyndigheten knappast kommer tillrätta med de svårigheter, hänförliga till anläggningens sporadiska drift, som redovisats. Villkorets nuvarande utformning innebär en viss flexibilitet för bolaget, eftersom mätningen ska utföras under första eldningssäsongen och den närmare tidpunkten inte är bestämd på förhand. En första kontroll bör dock inte krävas förrän vid det första tillfälle då anläggningen bedöms vara i drift under minst fem dygn i följd. Vidare kontroll bör ske i enlighet med vad som delegerats till tillsynsmyndigheten.

EU:s BREF-dokument (Reference Document on Best Available Techniques) om stora förbränningsanläggningar ger inte anledning till några särskilda överväganden i detta mål.

Mark- och miljödomstolens dom ska således, såvitt gäller villkor 9, ändras på det sätt som framgår av domslutet.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsrådet Liselotte Rågmark, tekniska rådet Anna-Lena Rosengardten samt hovrättsråden Vibeke Sylten, referent, och Eywor Helmenius.

Föredragande har varit Gunilla Barkevall

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-04-19
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 2835-11

KLAGANDE

Söderenergi Aktiebolag

Ombud: advokaten M B

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till fortsatt verksamhet vid Huddinge maskincentral inom fastigheten X

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2011-04-11 i ärende nr 5511-2007-90945, se bilaga 1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver villkoren 2, 4, 6 och 10 i miljöprövningsdelegationens beslut samt ändrar enligt följande.

3. Under drift av pannorna ska rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet mätas kontinuerligt.
5. Förvaring och hantering av flytande bränslen, kemiska produkter och avfall ska ske på sådant sätt att spill och läckage till dag- och spillvatten samt icke hårdgjord mark förebyggs.
7. Förslag till och tid för genomförande av åtgärder för att begränsa spridning till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark dels av spill från

Dok.Id 263456

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall, dels av brandsläckningsvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från det att detta beslut vunnit laga kraft (se delegation).

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för lukt, risken för spridning av spill från hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall och risken för spridning av brandsläckningsvatten.

Överklagandet i övrigt avslås.

BAKGRUND

Huddinge maskincentral är en av Söderenergi AB:s fem produktionsanläggningar för fjärrvärme och fungerar numera huvudsakligen som en reservanläggning för de fall produktionen vid de andra anläggningarna skulle falla till följd av haverier, brand etc. Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen i Stockholms län, meddelade tillstånd till fortsatt drift av Huddinge maskincentral med en installerad, tillförd effekt av totalt 176 MW inom fastigheten X. Tillståndet omfattade eldning med eldningsolja 5 (Eo5) eller eldningsolja med motsvarande kvalitet. För verksamheten meddelades villkor enligt vad som framgår av bilaga 1.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Söderenergi AB, i det följande Söderenergi eller bolaget, har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva villkoren 2, 4, 5, 6 och 10.

Vidare har Söderenergi yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra villkor 3, 7 och 9 samt den i beslutet föreskrivna delegeringen enligt följande.

3. Under drift av pannorna ska rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet mätas kontinuerligt.
7. Förslag till och tid för genomförande av åtgärder för att begränsa spridning till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark dels av spill från hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall, dels av brandsläckningsvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från det att detta beslut vunnit laga kraft (se delegation).
9. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder, vårdbyggnader och utbildningslokaler än följande.

50 dB(A) dagtid måndag–fredag (kl. 07.00–18.00)

40 dB(A) nattetid (kl. 22.00–07.00) gäller ej utbildningslokaler

45 dB(A) övrig tid

Vid arbetslokaler för ej bullrande verksamhet gäller 10 dB(A) högre begränsningsvärden än ovanstående.

Momentana ljud får nattetid (kl. 22.00–07.00) vid bostäder inte överskrida 55 dB(A). Om hörbara tonkomponenter förekommer ska ovanstående värden sänkas med 5 dB(A). De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska genomföras vid tid som fastställs av tillsynsmyndigheten.

Om det vid kontroll framkommer att ett begränsningsvärde överskrids ska bolaget utan dröjsmål vidta åtgärder för att reducera bullret till föreskrivna nivåer varefter ny kontroll ska ske inom en månad. Om det finns skäl får tillsynsmyndigheten medge att sådan kontroll sker vid en senare tidpunkt.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för lukt, risken för spridning av spill från hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall och risken för spridning av brandsläckningsvatten.

Länsstyrelsen har tillstyrkt att fjärde meningen i villkor 3 upphävs, att villkor 6 upphävs, att villkor 7 ändras i enlighet med vad Söderenergi har yrkat samt att delegationen ändras till följd av de ändringar som görs. I övrigt har länsstyrelsen bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN

Parterna har till stöd för sina respektive talan anfört sammanfattningsvis följande.

Söderenergi*Villkor 2 och 3*

Produktionen av fjärrvärme vid Huddinge maskincentral är i normala fall mycket begränsad. Detta innebär att emissionerna från anläggningen är begränsade, liksom de miljökonsekvenser som verksamheten kan ge upphov till. Det är därför inte motiverat med villkor för utsläpp av kväveoxider och stoft, vid sidan av de krav som gäller enligt NFS 2002:26.

Vidare bör beaktas de svårigheter som finns att kontrollera de föreskrivna villkoren. Mätningar ska enligt villkoren ske minst en gång per eldningssäsong om någon av pannorna i anläggningen är i drift, oavsett hur kort drifttiden är. Det saknas dock

förutsättningar för kontinuerlig mätning av kväveoxider eller stoft. Kontroll sker istället med anlitan av extern mätkonsult.

Enligt den konsult som vanligtvis anlitas, är det svårt att genomföra mätningar med kort tids varsel och under korta drifttider. Det krävs viss tid för dels beställning och etablering av mätutrustning, dels mätningarnas genomförande. Detta gäller särskilt då maskincentralen kan behöva tas i drift, dvs. i månadsskiftet januari februari, då mätningar utförs vid andra motsvarande anläggningar. Normalt vill konsulten att beställning av mätningarna sker ett par veckor i förväg. För att etablera mätutrustningen krävs, förutom inställetid, 4–6 timmar för uppvärmning av utrustningen. Själva mätningarna tar ca tre timmar att genomföra per panna. Enligt konsulten kan man inte räkna med att etablera mätutrustning och genomföra mätningarna under samma dag.

Ovan angivna tid för beställning och etablering av mätutrustning samt mätningarnas genomförande gör att det är svårt att kontrollera efterlevnaden av villkoren 2 och 3. Det går inte att i förväg bestämma hur Huddinge maskincentral ska tas i drift eller hur lång drifttiden kommer att vara. Ett idrifttagande av anläggningen enbart för att genomföra mätningar skulle innebära onödiga utsläpp och stora kostnader. Bränslekostnaden för varje mätning skulle uppgå till 0,5–0,6 miljoner kr.

Villkoren 2 och 3 går således inte att kontrollera annat än till stora kostnader som framstår som oskäliga enligt 2 kap. 7 § miljöbalken med hänsyn till de begränsade utsläpp som villkoren avser att reglera. Dessutom skulle kontrollen i sig ge upphov till utsläpp. Villkor 2 och de första tre meningarna av villkor 3 bör därför upphävas.

Även fjärde meningen bör upphävas. Det saknas motiv till att en kalibrering av rök-täthetsmätaren mot uppmätt stofthalt ska regleras i ett villkor. Frågan bör istället regleras i kontrollprogrammet.

Den sista meningen av villkor 3 bör kvarstå.

Villkor 4

Ambitionen är att endast använda lågsvavlig eldningsolja, helst med en svavelhalt om maximalt 0,3 procent. Under senare år har det dock periodvis visat sig svårt att få tag på sådan olja. När det inte har varit möjligt att köpa eldningsolja med en oljehalt om maximalt 0,3 procent på marknaden har det köpts en olja med en svavelhalt om maximalt 0,39 procent svavel.

Oljehalten i den eldningsolja som förbränts i Huddinge maskincentral och i övriga produktionsanläggningar under 2005–2010 redovisas i nedanstående tabell.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Svavelhalt Eo5 (% svavel)	0,3	0,3	0,4	0,4	0,46	0,3

De förhöjda värden 2007, 2008 och 2009 förklaras av att olja med en svavelhalt om maximalt 0,3 procent inte fanns att köpa på marknaden. Istället köptes olja med en svavelhalt om högst 0,39 procent svavel. 2009 blandades också eldningsoljan av misstag med en högsvavelhaltig olja i det bergrum där oljan förvaras innan leverans till bolagets oljelager i Fittja.

De länder som exporterat de största mängderna lågsvavlig olja har varit länder i Nordafrika samt Ryssland, Kazakstan och Turkmenistan. Det har varit fråga om begränsade mängder lågsvavlig olja. Import från de tre sistnämnda länderna har dock inte förekommit de senaste fem åren. Under senare tid har lågsvavlig olja importerats framförallt från Libyen men även från Algeriet, Gabon och Nigeria.

Utvecklingen i Nordafrika är mycket instabil, inte minst när det gäller den största exportören Libyen. Det är därför osäkert i vilken utsträckning den lågsvavliga oljan kommer att finnas tillgänglig på marknaden och vid vilka tillfällen. Med hänsyn till marknadssituationen kan det således inte garanteras att en svavelhalt i eldningsoljan om maximalt 0,3 procent alltid kan innehållas.

Eldningsolja används även i Fittjaverket i Botkyrka kommun samt i Igelstaverket i Södertälje kommun. Båda anläggningarna saknar i sina respektive tillstånd villkor om maximal svavelhalt i eldningsolja. Tillstånd meddelades senast för Fittjaverket i juli 2009 efter att all verksamhet vid anläggningen prövats om. I denna prövning var det inte aktuellt att reglera frågan om svavelhalt i den eldningsolja som används i verket, trots att förbrukningen av eldningsolja normalt sett är väsentligt högre i Fittjaverket jämfört med Huddinge maskincentral.

Normalt sett köps olja in i större kvantiteter som levereras i större fartyg till Oxelösund, där oljan lagras i bergrum. Från Oxelösund transporteras oljan i mindre fartyg till Fittjaverkets oljekaj för lagring i bergrum. Från Fittjaverket transporteras oljan med tankbil till Huddinge maskincentral. Om villkor om maximalt 0,3 procent svavelhalt skulle föreskrivas kan inte olja till Huddinge maskincentral hämtas från oljelagret vid Fittjaverket, eftersom svavelhalten där kan variera. Olja till Huddinge maskincentral måste istället köpas från en inhemsk leverantör som eventuellt skulle ha möjlighet att lagerhålla lågsvavlig olja och leverera denna till Huddinge maskincentral finns i Norrköping. Att köpa olja därifrån skulle, förutom längre lastbilstransporter och ökade utsläpp från transporterna, innebära högre kostnader. Sannolikt skulle merkostnaden jämfört med dagens inköps- och hanteringskostnader öka med i storleksordningen 600–700 kr per ton olja. Det gäller dock under förutsättning att olja med en svavelhalt på högst 0,3 procent finns att köpa. Merkostnaden beror på dels ett högre oljepris då olja köps vid en svensk depå (minst 10 procent i dagsläget motsvarande ca 460 kr per ton), dels en ökad transportkostnad med ca 150 kr per ton.

Om svavelhalten i oljan sänks från 0,4 till 0,3 procent svavel skulle utsläppen av svavel minska med ca 1,0 kg per ton förbrukad olja. Följaktligen skulle den specifika kostnaden för att innehålla villkor 4 uppgå till i storleksordningen 600–700 kr per kg avskilt svavel. Denna kostnad kan inte anses skäligen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken, se Miljööverdomstolens dom 2008-11-07, mål nr M 8735-07.

Villkor 5

Villkoret innebär att risken för spill och läckage ska undanröjas helt. Någon bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå detta resultat och vilka kostnaderna åtgärderna skulle medföra har inte gjorts av miljöprövningsdelegationen.

Risken för spill och läckage kan inte undanröjas helt och hållet utan kan endast reduceras. Söderenergi kan emellertid åta sig att utreda vilka riskreducerande åtgärder som är möjliga och kostnaderna för dessa samt redovisa resultatet till tillsynsmyndigheten med ett förslag till åtgärder.

Villkor 6

Villkoret uppfyller inte de krav på precision som ställs på villkor för tillstånd enligt miljöbalken, eftersom det inte preciserats i vilken utsträckning som marken kring cisternen ska hårdgöras. Det är inte heller säkert att just denna åtgärd är den mest ändamålsenliga för att minimera risken för spill och läckage. Bottnen i den bassängliknande sänka i vilken oljecisternen är placerad består av kompakterad lera och utgör därmed ett skydd mot nedträngning av olja i marken. Ovanpå detta tätskikt finns fyllnadsmaterial och matjord på vilket gräs etablerats. Detta bör kunna utgöra ett effektivt skydd mot läckage med tanke på att oljan i cisternen snabbt stelnar utan den uppvärmning som sker i cisternen.

Villkor 7

Utformningen av villkor 7 bör göras mot bakgrund av vad som ovan angivits under *Villkor 5* och *Villkor 6*.

Villkor 9

Buller från Huddinge maskincentral kontrolleras, på grund av andra bullerkällor i närheten, genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontrollmetoden är ganska komplicerad och kan inte utföras av Söderenergi själv, vilket innebär att den inte kan genomföras med någon större frekvens. Att med en sådan, stickprovsliknande kontroll och med de förhållandevis korta tider som villkoret avser (dagtid, kvällstid och natttid) föreskriva direkt straffsanktionerade begränsningsvärden är inte lämp-

ligt. Den yrkade ändringen stämmer överens med vad miljödomstolen, Nacka tingsrätt, föreskrivit i dom den 24 januari 2011 i mål nr M 1810-10.

Vidare är det inte lämpligt att fastlägga vid exakt vilken tidpunkt kontroll av buller ska ske, med tanke på vad som anförts under *Villkor 2 och 3* avseende anläggningens drift. Svårigheterna att kontrollera buller vid en förutbestämd tidpunkt är i huvudsak desamma som för kontroll av kväveoxider och stoft.

Villkor 10

Liksom övriga villkor kommer villkor 10 att vara direkt straffsanktionerat. Det måste därför, av rättsäkerhetsskäl, vara tydligt utformat. Villkorstexten är dock alltför otydlig. Det framgår inte vad som krävs av verksamhetsutövaren i form av arbetsinsatser (inriktning och omfattning). Vidare är det oklart vad som avses med ”kontinuerligt”. Dessutom innebär villkoret en onödig dubbelreglering. Vad som ska ingå i den årliga miljöredovisningen framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2006:9 om miljörapport. Enligt 4 § 12 i dessa föreskrifter ska verksamhetsutövaren redovisa betydande åtgärder som har vidtagits för att minska förbrukningen av råvaror och energi. Detta krav bör vara tillräckligt. Villkor 10 bör därför upphävas, se även miljödomstolens dom den 24 januari 2011 i mål M 1810-10.

Delegation

De yrkade ändringarna är en följd av övriga framställda yrkanden.

Länsstyrelsen

Villkor 2 och 3

De utsläppsnivåer som har föreskrivits i villkoren 2 och 3 överensstämmer med de nivåer som anges i NFS 2002:26, men kontrollen av utsläppen har anpassats till anläggningens korta drifttid. Detta innebär att kravet är lägre än om anläggningen hade karaktären av en baslastanläggning.

I fråga om villkor 3 ska röktäthetsmätaren kalibreras vid stoftmätning. Frågan kan dock regleras i kontrollprogrammet.

Villkor 4

Andra energianläggningar i länet som fortfarande eldar Eo5 har möjlighet att köpa in och använda eldningsolja med 0,3 procent svavel. Det kan vidare konstateras att villkoret innebär att Söderenergi har möjlighet att använda den olja som nu finns i lager vid anläggningen. Det innebär att bolaget, vid oförändrad drifttid, har ca två år på sig från det att beslutet vann laga kraft för att ställa om sitt oljeinköp. Villkoret kan därför inte anses vara för strängt.

Villkor 5

Villkoret syftar inte till att risken för spill och läckage ska undanröjas. Syftet är att förvaring och hantering ska ske på sådant sätt att eventuellt spill eller läckage inte når dag- och spillvatten eller mark. Det saknas därför skäl såväl att upphäva som att ändra villkoret.

Villkor 6

Söderenergi har åtagit sig att utreda om hårdgörning av marken kring cisternen är den mest ändamålsenliga åtgärden för att minska risken för spridning av oljespill och redovisa resultatet till tillsynsmyndigheten. Det kan konstateras att den närmare utformningen av den föreskrivna åtgärden har delegerats till tillsynsmyndigheten. Bolagets förslag bör kunna medföra att den mest optimala åtgärden genomförs.

Villkor 7

Under förutsättning att Söderenergis utredning även omfattar åtgärder kring oljecisternen och oljelosningsplatsen har länsstyrelsen inga invändningar mot den föreslagna ändringen.

Villkor 9

Det är länge sedan någon mätning genomfördes och med hänsyn till att det endast är 100 m till närmaste bostad är det rimligt att Söderenergi utför en mätning i enlighet med beslutet. Det är dock inget som hindrar att bolaget genomför en kartläggning av bullerkällor och så långt möjligt åtgärdar dessa innan mätningen genomförs så att

villkoret kan uppfyllas. Mot den bakgrunden bedöms inte kravet på villkoret som onödigt strängt.

Villkor 10

Energieffektivisering och minskade avfallsmängder är viktiga frågor med koppling till såväl hushållning som miljöpåverkan. Detta arbete bör därför alltid prägladriften av verksamheten. Genom ett särskilt villkor sätts fokus på vikten av detta arbete.

Delegation

Beslutet om delegation bör ändras till följd av de synpunkter som nu framförts.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Söderenergi har ansökt om fortsatt drift av Huddinge maskincentral avseende drift av två hetvattenpannor med en installerad tillförd effekt av totalt 176 MW. Under 2003–2008 har drifttiden av anläggningen varierat mellan 0 och 200 timmar. I tillståndet anges ingen begränsning av drifttiden. Mark- och miljödomstolen utgår dock ifrån att anläggningen kommer att användas på det sätt som anges i ansökan, dvs. som en reservpanna. Anläggningen har varit i drift under mer än 30 år. Vid eldning används eldningsolja 5, Eo5.

Prövningen av villkor för miljöfarliga verksamheter ska ske med utgångspunkt i de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. I aktuellt fall omfattas även anläggningen av Naturvårdsverkets föreskrifter om utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft från förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt på 50 MW eller mer (NFS 2002:26).

Mark- och miljödomstolens prövning

Villkor 2 och 3

Söderenergi har nu yrkat att villkoren ska upphävas respektive ändras så att mätning av utsläpp till luft av kväveoxid och stoft inte behöver ske kontinuerligt.

Naturvårdsverkets föreskrifter innehåller bl.a. mät- och kontrollkrav. Av dessa krav framgår följande. Utsläpp av stoft, svaveldioxid och kväveoxider från förbränningsanläggningar med installerad tillförd effekt på minst 100 MW ska mätas kontinuerligt, se 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter. Däremot krävs det t.ex. inte kontinuerlig mätning av utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft från förbränningsanläggningar med en återstående livslängd understigande 10 000 timmar, se 12 § Naturvårdsverkets föreskrifter. I de fall krav på kontinuerlig mätning inte följer av 11 och 12 §§ ska kontroll av utsläpp ske genom icke-kontinuerliga mätningar åtminstone var sjätte månad. Alternativt kan andra lämpliga metoder användas för att bedöma utsläppen i enlighet med vad som bestäms av tillsynsmyndigheten, se 12 a § Naturvårdsverkets föreskrifter. Som bestämmelsen är utformad kan dessa alternativa metoder endast bestämmas av berörd tillsynsmyndighet. Domstolen anser dock att de myndigheter som har att meddela tillstånd och därmed även om villkor och kontrollmetoder även bör kunna besluta om sådana alternativa mätningsmetoder. I de fall endast icke-kontinuerliga mätningar eller andra lämpliga förfaranden krävs anses de utsläppskrav som anges i bilagorna 1–5 till föreskrifterna vara uppfyllda om resultaten visar att utsläppsgränsvärdena inte överskrids, se 18 § Naturvårdsverkets föreskrifter.

Söderenergi har i ansökan om fortsatt tillstånd för verksamheten vid anläggningen uppgett att bolaget, vid besiktning en gång per år, mäter utsläpp till luft av främst kväveoxider, stoft, svavel och koldioxid. Med hänsyn till den begränsade drifttid anläggningen har och att kontinuerlig mätning sker av syrehalt, temperatur och rökthet anser mark- och miljödomstolen att de mätningar bolaget utför vid en årlig besiktning är tillräckliga för kontroll av utsläpp till luft av från anläggningen. Domstolen anser därför att villkor 2 bör upphävas och villkor 3 ändras i enlighet med vad bolaget har yrkat.

Villkor 4

Söderenergi har anfört att villkor 4 med säkerhet inte kan innehållas och i vart fall innebär villkoret kostnader som framstår som oskäligen i förhållande till den miljönytta villkoret skulle innebära. Länsstyrelsen har bestritt ändring.

Med hänsyn till svavelutsläppens miljöpåverkan anser mark- och miljödomstolen att det är angeläget att Söderenergi eftersträvar att använda en eldningsolja med så låg svavelhalt som möjligt. Bolaget har dock framhållit flera svårigheter med att i framtiden säkerställa tillgången till lågsvavlig eldningsolja till en rimlig kostnad. Enligt domstolens mening är det med hänsyn till den begränsade utsläppsreduktionen och kostnaden inte skäligen att föreskriva att endast eldningsolja med en svavelhalt om högst 0,3 viktprocent får tillföras anläggningen. Härvid har beaktats att bolaget har redovisat att den specifika kostnaden skulle kunna uppgå till 600–700 kr per kg avskilt svavel samt att anläggningen används som en reservpanna.

Villkor 5

Söderenergi har uppgett att som villkor 5 i miljöprövningsdelegationens beslut nu har utformats så innebär det att risken för spill och läckage helt ska undanröjas. Enligt bolaget saknas det dock en bedömning av vilka åtgärder som krävs samt kostnaderna för åtgärderna. Enligt länsstyrelsen syftar inte villkoret till att helt undanröja risken för läckage.

Mark- och miljödomstolen delar Söderenergis bedömning att som villkoret nu har utformats kan det förstås som att risken för spill och läckage helt ska undanröjas. Domstolen anser dock att det bör finnas ett villkor som reglerar förvaringen och hanteringen av flytande bränslen, kemiska produkter och avfall. För att undanröja eventuella oklarheter bör dock villkoret omformuleras på sätt som framgår av domslutet. Domstolen noterar att bolaget nu har åtagit sig att utreda de riskreducerande åtgärder som är möjliga att vidta samt kostnaderna för åtgärderna till tillsynsmyndigheten.

Villkor 6

Söderenergi har åtagit sig att utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå det resultat som villkor 6 syftar till. Länsstyrelsen har medgett yrkandet. Bolagets yrkande om att upphäva villkoret bör därför bifallas.

Villkor 7

Länsstyrelsen har medgett yrkandet. Enligt mark- och miljödomstolens uppfattning finns det inte något hinder mot att föreskriva villkor i enlighet med vad bolaget har yrkat i denna del. Villkoret bör därför ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Villkor 9

Mark- och miljööverdomstolen, tidigare Miljööverdomstolen, har i ett flertal domar uttalat att användningen av riktvärden ska utmönstras till förmån för begränsningsvärden. Med riktvärde har avsetts ett värde som, för det fall det överskrids, medför en skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att värdet kan innehållas. Vidare har domstolen uttalat att ramarna för kontrollen av begränsningsvärden ska anges i villkor. (Se MÖD 2009:2 och MÖD 2009:9 samt Mark- och miljööverdomstolens domar den 28 februari 2012 i mål nr M 197-10 och mål nr M 8364-10.)

Det villkor som Söderenergi har föreslagit kan inte anses vara i överensstämmelse med den praxis som nu har redogjorts för. Av handlingarna framgår att bolaget vid den senaste bullermätningen 1987 överskred den föreskrivna ljudnivån nattetid. Det ska dock påpekas att det har förflutit lång tid sen den senaste bullermätningen utfördes. Mark- och miljödomstolen instämmer med miljöprövningsdelegationen att bullerkällorna bör kartläggas och vid behov åtgärdas. Med beaktande av det anförda anser domstolen att överklagandet i denna del bör avslås.

Villkor 10

I 2 kap. 5 § miljöbalken föreskrivs en allmän hänsynsregel som ger uttryck för hushållnings- och kretsloppsprinciperna. Mark- och miljööverdomstolen har i flera avgöranden uppställt villkor för förbättrad energihushållning för stora industrier, se exempelvis MÖD 2009:17 med hänvisningar. I nämnda avgörande ansåg Mark- och miljööverdomstolen att energihushållningen var en fråga av central betydelse i den aktuella prövningen eftersom det var fråga om en anläggning med en betydande energianvändning och att det av utredningen framgick att det fanns tekniska åtgärder att vidta för att minska denna.

Det har i målet inte framkommit att Huddinge maskincentral är en särskilt energi-krävande anläggning eller att det finns utredning på sådana faktiska åtgärder som kan vidta för att minska denna. Med beaktande av anläggningens begränsade drift bör det i förevarande fall anses vara tillräckligt med den redovisning som det ankommer på Söderenergi att göra enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport (NFS 2006:9). Mark- och miljödomstolen anser därför att villkor 10 bör upphävas i enlighet med bolagets yrkande.

Delegation

Med hänsyn till de ändringar som blir följden av förevarande prövning anser mark- och miljödomstolen att det finns skäl till att ändra det föreskrivna delegationsvillkoret enligt Söderenergis yrkande samt med vad länsstyrelsen har medgett. Villkoret bör därför ändras på sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga 2](#) (DV427)

Överklagande senast den 10 maj 2013. Prövningstillstånd krävs.

Claes-Göran Sundberg

Gisela Köthnig

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Claes-Göran Sundberg, ordförande, och tekniska rådet Gisela Köthnig samt de särskilda ledamöterna Berit Goldstein och Gunnar Rosin. Föredragande har varit beredningsjuristen Alexandra Venander.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-04-19
meddelad i
Nacka Strand

Mål nr M 2835-11

KLAGANDE

Söderenergi Aktiebolag, 556400-3175

Ombud: advokaten [REDACTED]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Stockholms län
Box 22067
104 22 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till fortsatt verksamhet vid Huddinge maskincentral inom fastigheten
Huddinge Medicinaren 2

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Stockholms läns beslut 2011-04-11 i ärende nr 5511-2007-90945, se
bilaga 1

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen upphäver villkoren 2, 4, 6 och 10 i miljöprövnings-
delegationens beslut samt ändrar enligt följande.

3. Under drift av pannorna ska rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet mätas kontinuerligt.
5. Förvaring och hantering av flytande bränslen, kemiska produkter och avfall ska ske på sådant sätt att spill och läckage till dag- och spillvatten samt icke hårdgjord mark förebyggs.
7. Förslag till och tid för genomförande av åtgärder för att begränsa spridning till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark dels av spill från

Dok.Id 263456

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka Strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 00 E-post: mmd.nacka@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:30-16:00

hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall, dels av brandsläckningsvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från det att detta beslut vunnit laga kraft (se delegation).

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för lukt, risken för spridning av spill från hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall och risken för spridning av brandsläckningsvatten.

Överklagandet i övrigt avslås.

BAKGRUND

Huddinge maskincentral är en av Söderenergi AB:s fem produktionsanläggningar för fjärrvärme och fungerar numera huvudsakligen som en reservanläggning för de fall produktionen vid de andra anläggningarna skulle falla till följd av haverier, brand etc. Miljöprövningsdelegationen, Länsstyrelsen i Stockholms län, meddelade tillstånd till fortsatt drift av Huddinge maskincentral med en installerad, tillförd effekt av totalt 176 MW inom fastigheten Huddinge Medicinaren 2. Tillståndet omfattade eldning med eldningsolja 5 (Eo5) eller eldningsolja med motsvarande kvalitet. För verksamheten meddelades villkor enligt vad som framgår av bilaga 1.

YRKANDEN OCH INSTÄLLNING

Söderenergi AB, i det följande Söderenergi eller bolaget, har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva villkoren 2, 4, 5, 6 och 10.

Vidare har Söderenergi yrkat att mark- och miljödomstolen ska ändra villkor 3, 7 och 9 samt den i beslutet föreskrivna delegeringen enligt följande.

3. Under drift av pannorna ska rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet mätas kontinuerligt.
7. Förslag till och tid för genomförande av åtgärder för att begränsa spridning till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark dels av spill från hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall, dels av brandsläckningsvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från det att detta beslut vunnit laga kraft (se delegation).
9. Buller från verksamheten får inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder, vårdbyggnader och utbildningslokaler än följande.

50 dB(A) dagtid måndag–fredag (kl. 07.00–18.00)

40 dB(A) nattetid (kl. 22.00–07.00) gäller ej utbildningslokaler

45 dB(A) övrig tid

Vid arbetslokaler för ej bullrande verksamhet gäller 10 dB(A) högre begränsningsvärden än ovanstående.

Momentana ljud får nattetid (kl. 22.00–07.00) vid bostäder inte överskrida 55 dB(A). Om hörbara tonkomponenter förekommer ska ovanstående värden sänkas med 5 dB(A). De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontroll ska genomföras vid tid som fastställs av tillsynsmyndigheten.

Om det vid kontroll framkommer att ett begränsningsvärde överskrids ska bolaget utan dröjsmål vidta åtgärder för att reducera bullret till föreskrivna nivåer varefter ny kontroll ska ske inom en månad. Om det finns skäl får tillsynsmyndigheten medge att sådan kontroll sker vid en senare tidpunkt.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov fastställa de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för lukt, risken för spridning av spill från hantering av flytande bränslen, kemikalier och avfall och risken för spridning av brandsläckningsvatten.

Länsstyrelsen har tillstyrkt att fjärde meningen i villkor 3 upphävs, att villkor 6 upphävs, att villkor 7 ändras i enlighet med vad Söderenergi har yrkat samt att delegationen ändras till följd av de ändringar som görs. I övrigt har länsstyrelsen bestritt ändring.

UTVECKLING AV TALAN

Parterna har till stöd för sina respektive talan anfört sammanfattningsvis följande.

Söderenergi

Villkor 2 och 3

Produktionen av fjärrvärme vid Huddinge maskincentral är i normala fall mycket begränsad. Detta innebär att emissionerna från anläggningen är begränsade, liksom de miljökonsekvenser som verksamheten kan ge upphov till. Det är därför inte motiverat med villkor för utsläpp av kväveoxider och stoft, vid sidan av de krav som gäller enligt NFS 2002:26.

Vidare bör beaktas de svårigheter som finns att kontrollera de föreskrivna villkoren. Mätningar ska enligt villkoren ske minst en gång per eldningssäsong om någon av pannorna i anläggningen är i drift, oavsett hur kort drifttiden är. Det saknas dock

förutsättningar för kontinuerlig mätning av kväveoxider eller stoft. Kontroll sker istället med anlitan av extern mätkonsult.

Enligt den konsult som vanligtvis anlitas, är det svårt att genomföra mätningar med kort tids varsel och under korta drifttider. Det krävs viss tid för dels beställning och etablering av mätutrustning, dels mätningarnas genomförande. Detta gäller särskilt då maskincentralen kan behöva tas i drift, dvs. i månadsskiftet januari februari, då mätningar utförs vid andra motsvarande anläggningar. Normalt vill konsulten att beställning av mätningarna sker ett par veckor i förväg. För att etablera mätutrustningen krävs, förutom inställetid, 4–6 timmar för uppvärmning av utrustningen. Själva mätningarna tar ca tre timmar att genomföra per panna. Enligt konsulten kan man inte räkna med att etablera mätutrustning och genomföra mätningarna under samma dag.

Ovan angivna tid för beställning och etablering av mätutrustning samt mätningarnas genomförande gör att det är svårt att kontrollera efterlevnaden av villkoren 2 och 3. Det går inte att i förväg bestämma hur Huddinge maskincentral ska tas i drift eller hur lång drifttiden kommer att vara. Ett idrifttagande av anläggningen enbart för att genomföra mätningar skulle innebära onödiga utsläpp och stora kostnader. Bränslekostnaden för varje mätning skulle uppgå till 0,5–0,6 miljoner kr.

Villkoren 2 och 3 går således inte att kontrollera annat än till stora kostnader som framstår som oskäligen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken med hänsyn till de begränsade utsläpp som villkoren avser att reglera. Dessutom skulle kontrollen i sig ge upphov till utsläpp. Villkor 2 och de första tre meningarna av villkor 3 bör därför upphävas.

Även fjärde meningen bör upphävas. Det saknas motiv till att en kalibrering av rök-täthetsmätaren mot uppmätt stoffhalt ska regleras i ett villkor. Frågan bör istället regleras i kontrollprogrammet.

Den sista meningen av villkor 3 bör kvarstå.

Villkor 4

Ambitionen är att endast använda lågsvavlig eldningsolja, helst med en svavelhalt om maximalt 0,3 procent. Under senare år har det dock periodvis visat sig svårt att få tag på sådan olja. När det inte har varit möjligt att köpa eldningsolja med en oljehalt om maximalt 0,3 procent på marknaden har det köpts en olja med en svavelhalt om maximalt 0,39 procent svavel.

Oljehalten i den eldningsolja som förbränts i Huddinge maskincentral och i övriga produktionsanläggningar under 2005–2010 redovisas i nedanstående tabell.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Svavelhalt Eo5 (% svavel)	0,3	0,3	0,4	0,4	0,46	0,3

De förhöjda värden 2007, 2008 och 2009 förklaras av att olja med en svavelhalt om maximalt 0,3 procent inte fanns att köpa på marknaden. Istället köptes olja med en svavelhalt om högst 0,39 procent svavel. 2009 blandades också eldningsoljan av misstag med en högsvavelhaltig olja i det bergrum där oljan förvaras innan leverans till bolagets oljelager i Fittja.

De länder som exporterat de största mängderna lågsvavlig olja har varit länder i Nordafrika samt Ryssland, Kazakstan och Turkmenistan. Det har varit fråga om begränsade mängder lågsvavlig olja. Import från de tre sistnämnda länderna har dock inte förekommit de senaste fem åren. Under senare tid har lågsvavlig olja importerats framförallt från Libyen men även från Algeriet, Gabon och Nigeria.

Utvecklingen i Nordafrika är mycket instabil, inte minst när det gäller den största exportören Libyen. Det är därför osäkert i vilken utsträckning den lågsvavliga oljan kommer att finnas tillgänglig på marknaden och vid vilka tillfällen. Med hänsyn till marknadssituationen kan det således inte garanteras att en svavelhalt i eldningsoljan om maximalt 0,3 procent alltid kan innehållas.

Eldningsolja används även i Fittjaverket i Botkyrka kommun samt i Igelstaverket i Södertälje kommun. Båda anläggningarna saknar i sina respektive tillstånd villkor om maximal svavelhalt i eldningsolja. Tillstånd meddelades senast för Fittjaverket i juli 2009 efter att all verksamhet vid anläggningen prövats om. I denna prövning var det inte aktuellt att reglera frågan om svavelhalt i den eldningsolja som används i verket, trots att förbrukningen av eldningsolja normalt sett är väsentligt högre i Fittjaverket jämfört med Huddinge maskincentral.

Normalt sett köps olja in i större kvantiteter som levereras i större fartyg till Oxelösund, där oljan lagras i bergrum. Från Oxelösund transporteras oljan i mindre fartyg till Fittjaverkets oljekaj för lagring i bergrum. Från Fittjaverket transporteras oljan med tankbil till Huddinge maskincentral. Om villkor om maximalt 0,3 procent svavelhalt skulle föreskrivas kan inte olja till Huddinge maskincentral hämtas från oljelagret vid Fittjaverket, eftersom svavelhalten där kan variera. Olja till Huddinge maskincentral måste istället köpas från en inhemsk leverantör som eventuellt skulle ha möjlighet att lagerhålla lågsvavlig olja och leverera denna till Huddinge maskincentral finns i Norrköping. Att köpa olja därifrån skulle, förutom längre lastbilstransporter och ökade utsläpp från transporterna, innebära högre kostnader. Sannolikt skulle merkostnaden jämfört med dagens inköps- och hanteringskostnader öka med i storleksordningen 600–700 kr per ton olja. Det gäller dock under förutsättning att olja med en svavelhalt på högst 0,3 procent finns att köpa. Merkostnaden beror på dels ett högre oljepris då olja köps vid en svensk depå (minst 10 procent i dagsläget motsvarande ca 460 kr per ton), dels en ökad transportkostnad med ca 150 kr per ton.

Om svavelhalten i oljan sänks från 0,4 till 0,3 procent svavel skulle utsläppen av svavel minska med ca 1,0 kg per ton förbrukad olja. Följaktligen skulle den specifika kostnaden för att innehålla villkor 4 uppgå till i storleksordningen 600–700 kr per kg avskilt svavel. Denna kostnad kan inte anses skälig enligt 2 kap. 7 § miljöbalken, se Miljööverdomstolens dom 2008-11-07, mål nr M 8735-07.

Villkor 5

Villkoret innebär att risken för spill och läckage ska undanröjas helt. Någon bedömning av vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå detta resultat och vilka kostnaderna åtgärderna skulle medföra har inte gjorts av miljöprövningsdelegationen.

Risken för spill och läckage kan inte undanröjas helt och hållet utan kan endast reduceras. Söderenergi kan emellertid åta sig att utreda vilka riskreducerande åtgärder som är möjliga och kostnaderna för dessa samt redovisa resultatet till tillsynsmyndigheten med ett förslag till åtgärder.

Villkor 6

Villkoret uppfyller inte de krav på precision som ställs på villkor för tillstånd enligt miljöbalken, eftersom det inte preciserats i vilken utsträckning som marken kring cisternen ska hårdgöras. Det är inte heller säkert att just denna åtgärd är den mest ändamålsenliga för att minimera risken för spill och läckage. Bottnen i den bassängliknande sänka i vilken oljecisternen är placerad består av kompakterad lera och utgör därmed ett skydd mot nedträngning av olja i marken. Ovanpå detta tätskikt finns fyllnadsmaterial och matjord på vilket gräs etablerats. Detta bör kunna utgöra ett effektivt skydd mot läckage med tanke på att oljan i cisternen snabbt stelnar utan den uppvärmning som sker i cisternen.

Villkor 7

Utformningen av villkor 7 bör göras mot bakgrund av vad som ovan angivits under *Villkor 5* och *Villkor 6*.

Villkor 9

Buller från Huddinge maskincentral kontrolleras, på grund av andra bullerkällor i närheten, genom närfältsmätningar och beräkningar. Kontrollmetoden är ganska komplicerad och kan inte utföras av Söderenergi själv, vilket innebär att den inte kan genomföras med någon större frekvens. Att med en sådan, stickprovsliknande kontroll och med de förhållandevis korta tider som villkoret avser (dagtid, kvällstid och nattetid) föreskriva direkt straffsanktionerade begränsningsvärden är inte lämp-

ligt. Den yrkade ändringen stämmer överens med vad miljödomstolen, Nacka tingsrätt, föreskrivit i dom den 24 januari 2011 i mål nr M 1810-10.

Vidare är det inte lämpligt att fastlägga vid exakt vilken tidpunkt kontroll av buller ska ske, med tanke på vad som anförts under *Villkor 2 och 3* avseende anläggningens drift. Svårigheterna att kontrollera buller vid en förutbestämd tidpunkt är i huvudsak desamma som för kontroll av kväveoxider och stoft.

Villkor 10

Liksom övriga villkor kommer villkor 10 att vara direkt straffsanktionerat. Det måste därför, av rättsäkerhetsskäl, vara tydligt utformat. Villkorstexten är dock alltför otydlig. Det framgår inte vad som krävs av verksamhetsutövaren i form av arbetsinsatser (inriktning och omfattning). Vidare är det oklart vad som avses med ”kontinuerligt”. Dessutom innebär villkoret en onödig dubbelreglering. Vad som ska ingå i den årliga miljöredovisningen framgår av Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2006:9 om miljörapport. Enligt 4 § 12 i dessa föreskrifter ska verksamhetsutövaren redovisa betydande åtgärder som har vidtagits för att minska förbrukningen av råvaror och energi. Detta krav bör vara tillräckligt. Villkor 10 bör därför upphävas, se även miljödomstolens dom den 24 januari 2011 i mål M 1810-10.

Delegation

De yrkade ändringarna är en följd av övriga framställda yrkanden.

Länsstyrelsen

Villkor 2 och 3

De utsläppsnivåer som har föreskrivits i villkoren 2 och 3 överensstämmer med de nivåer som anges i NFS 2002:26, men kontrollen av utsläppen har anpassats till anläggningens korta drifttid. Detta innebär att kravet är lägre än om anläggningen hade karaktären av en baslastanläggning.

I fråga om villkor 3 ska röktäthetsmätaren kalibreras vid stoftmätning. Frågan kan dock regleras i kontrollprogrammet.

Villkor 4

Andra energianläggningar i länet som fortfarande eldar Eo5 har möjlighet att köpa in och använda eldningsolja med 0,3 procent svavel. Det kan vidare konstateras att villkoret innebär att Söderenergi har möjlighet att använda den olja som nu finns i lager vid anläggningen. Det innebär att bolaget, vid oförändrad drifttid, har ca två år på sig från det att beslutet vann laga kraft för att ställa om sitt oljeinköp. Villkoret kan därför inte anses vara för strängt.

Villkor 5

Villkoret syftar inte till att risken för spill och läckage ska undanröjas. Syftet är att förvaring och hantering ska ske på sådant sätt att eventuellt spill eller läckage inte når dag- och spillvatten eller mark. Det saknas därför skäl såväl att upphäva som att ändra villkoret.

Villkor 6

Söderenergi har åtagit sig att utreda om hårdgörning av marken kring cisternen är den mest ändamålsenliga åtgärden för att minska risken för spridning av oljespill och redovisa resultatet till tillsynsmyndigheten. Det kan konstateras att den närmare utformningen av den föreskrivna åtgärden har delegerats till tillsynsmyndigheten. Bolagets förslag bör kunna medföra att den mest optimala åtgärden genomförs.

Villkor 7

Under förutsättning att Söderenergis utredning även omfattar åtgärder kring oljecisternen och oljelosningsplatsen har länsstyrelsen inga invändningar mot den föreslagna ändringen.

Villkor 9

Det är länge sedan någon mätning genomfördes och med hänsyn till att det endast är 100 m till närmaste bostad är det rimligt att Söderenergi utför en mätning i enlighet med beslutet. Det är dock inget som hindrar att bolaget genomför en kartläggning av bullerkällor och så långt möjligt åtgärdar dessa innan mätningen genomförs så att

villkoret kan uppfyllas. Mot den bakgrunden bedöms inte kravet på villkoret som onödigt strängt.

Villkor 10

Energieffektivisering och minskade avfallsmängder är viktiga frågor med koppling till såväl hushållning som miljöpåverkan. Detta arbete bör därför alltid präglade driften av verksamheten. Genom ett särskilt villkor sätts fokus på vikten av detta arbete.

Delegation

Beslutet om delegation bör ändras till följd av de synpunkter som nu framförts.

DOMSKÄL

Utgångspunkter för prövningen

Söderenergi har ansökt om fortsatt drift av Huddinge maskincentral avseende drift av två hetvattenpannor med en installerad tillförd effekt av totalt 176 MW. Under 2003–2008 har drifttiden av anläggningen varierat mellan 0 och 200 timmar. I tillståndet anges ingen begränsning av drifttiden. Mark- och miljödomstolen utgår dock ifrån att anläggningen kommer att användas på det sätt som anges i ansökan, dvs. som en reservpanna. Anläggningen har varit i drift under mer än 30 år. Vid eldning används eldningsolja 5, Eo5.

Prövningen av villkor för miljöfarliga verksamheter ska ske med utgångspunkt i de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. I aktuellt fall omfattas även anläggningen av Naturvårdsverkets föreskrifter om utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft från förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt på 50 MW eller mer (NFS 2002:26).

Mark- och miljödomstolens prövning

Villkor 2 och 3

Söderenergi har nu yrkat att villkoren ska upphävas respektive ändras så att mätning av utsläpp till luft av kväveoxid och stoft inte behöver ske kontinuerligt.

Naturvårdsverkets föreskrifter innehåller bl.a. mät- och kontrollkrav. Av dessa krav framgår följande. Utsläpp av stoft, svaveldioxid och kväveoxider från förbränningsanläggningar med installerad tillförd effekt på minst 100 MW ska mätas kontinuerligt, se 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter. Däremot krävs det t.ex. inte kontinuerlig mätning av utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft från förbränningsanläggningar med en återstående livslängd understigande 10 000 timmar, se 12 § Naturvårdsverkets föreskrifter. I de fall krav på kontinuerlig mätning inte följer av 11 och 12 §§ ska kontroll av utsläpp ske genom icke-kontinuerliga mätningar åtminstone var sjätte månad. Alternativt kan andra lämpliga metoder användas för att bedöma utsläppen i enlighet med vad som bestäms av tillsynsmyndigheten, se 12 a § Naturvårdsverkets föreskrifter. Som bestämmelsen är utformad kan dessa alternativa metoder endast bestämmas av berörd tillsynsmyndighet. Domstolen anser dock att de myndigheter som har att meddela tillstånd och därmed även om villkor och kontrollmetoder även bör kunna besluta om sådana alternativa mätningsmetoder. I de fall endast icke-kontinuerliga mätningar eller andra lämpliga förfaranden krävs anses de utsläppskrav som anges i bilagorna 1–5 till föreskrifterna vara uppfyllda om resultaten visar att utsläppsgränsvärdena inte överskrids, se 18 § Naturvårdsverkets föreskrifter.

Söderenergi har i ansökan om fortsatt tillstånd för verksamheten vid anläggningen uppgett att bolaget, vid besiktning en gång per år, mäter utsläpp till luft av främst kväveoxider, stoft, svavel och koldioxid. Med hänsyn till den begränsade drifttid anläggningen har och att kontinuerlig mätning sker av syrehalt, temperatur och röktäthet anser mark- och miljödomstolen att de mätningar bolaget utför vid en årlig besiktning är tillräckliga för kontroll av utsläpp till luft av från anläggningen. Domstolen anser därför att villkor 2 bör upphävas och villkor 3 ändras i enlighet med vad bolaget har yrkat.

Villkor 4

Söderenergi har anfört att villkor 4 med säkerhet inte kan innehållas och i vart fall innebär villkoret kostnader som framstår som oskäligen i förhållande till den miljönytta villkoret skulle innebära. Länsstyrelsen har bestritt ändring.

Med hänsyn till svavelutsläppens miljöpåverkan anser mark- och miljödomstolen att det är angeläget att Söderenergi eftersträvar att använda en eldningsolja med så låg svavelhalt som möjligt. Bolaget har dock framhållit flera svårigheter med att i framtiden säkerställa tillgången till lågsvavlig eldningsolja till en rimlig kostnad. Enligt domstolens mening är det med hänsyn till den begränsade utsläppsreduktionen och kostnaden inte skäligt att föreskriva att endast eldningsolja med en svavelhalt om högst 0,3 viktprocent får tillföras anläggningen. Härvid har beaktats att bolaget har redovisat att den specifika kostnaden skulle kunna uppgå till 600–700 kr per kg avskilt svavel samt att anläggningen används som en reservpanna.

Villkor 5

Söderenergi har uppgett att som villkor 5 i miljöprövningsdelegationens beslut nu har utformats så innebär det att risken för spill och läckage helt ska undanröjas. Enligt bolaget saknas det dock en bedömning av vilka åtgärder som krävs samt kostnaderna för åtgärderna. Enligt länsstyrelsen syftar inte villkoret till att helt undanröja risken för läckage.

Mark- och miljödomstolen delar Söderenergis bedömning att som villkoret nu har utformats kan det förstås som att risken för spill och läckage helt ska undanröjas. Domstolen anser dock att det bör finnas ett villkor som reglerar förvaringen och hanteringen av flytande bränslen, kemiska produkter och avfall. För att undanröja eventuella oklarheter bör dock villkoret omformuleras på sätt som framgår av domslutet. Domstolen noterar att bolaget nu har åtagit sig att utreda de riskreducerande åtgärder som är möjliga att vidta samt kostnaderna för åtgärderna till tillsynsmyndigheten.

Villkor 6

Söderenergi har åtagit sig att utreda vilka åtgärder som behöver vidtas för att uppnå det resultat som villkor 6 syftar till. Länsstyrelsen har medgett yrkandet. Bolagets yrkande om att upphäva villkoret bör därför bifallas.

Villkor 7

Länsstyrelsen har medgett yrkandet. Enligt mark- och miljödomstolens uppfattning finns det inte något hinder mot att föreskriva villkor i enlighet med vad bolaget har yrkat i denna del. Villkoret bör därför ändras i enlighet med bolagets yrkande.

Villkor 9

Mark- och miljööverdomstolen, tidigare Miljööverdomstolen, har i ett flertal domar uttalat att användningen av riktvärden ska utmönstras till förmån för begränsningsvärden. Med riktvärde har avsetts ett värde som, för det fall det överskrids, medför en skyldighet för verksamhetsutövaren att vidta åtgärder för att värdet kan innehållas. Vidare har domstolen uttalat att ramarna för kontrollen av begränsningsvärden ska anges i villkor. (Se MÖD 2009:2 och MÖD 2009:9 samt Mark- och miljööverdomstolens domar den 28 februari 2012 i mål nr M 197-10 och mål nr M 8364-10.)

Det villkor som Söderenergi har föreslagit kan inte anses vara i överensstämmelse med den praxis som nu har redogjorts för. Av handlingarna framgår att bolaget vid den senaste bullermätningen 1987 överskred den föreskrivna ljudnivån nattetid. Det ska dock påpekas att det har förflutit lång tid sen den senaste bullermätningen utfördes. Mark- och miljödomstolen instämmer med miljöprovningsdelegationen att bullerkällorna bör kartläggas och vid behov åtgärdas. Med beaktande av det anförda anser domstolen att överklagandet i denna del bör avslås.

Villkor 10

I 2 kap. 5 § miljöbalken föreskrivs en allmän hänsynsregel som ger uttryck för hushållnings- och kretsloppsprinciperna. Mark- och miljööverdomstolen har i flera avgöranden uppställt villkor för förbättrad energihushållning för stora industrier, se exempelvis MÖD 2009:17 med hänvisningar. I nämnda avgörande ansåg Mark- och miljööverdomstolen att energihushållningen var en fråga av central betydelse i den aktuella prövningen eftersom det var fråga om en anläggning med en betydande energianvändning och att det av utredningen framgick att det fanns tekniska åtgärder att vidta för att minska denna.

Det har i målet inte framkommit att Huddinge maskincentral är en särskilt energi-krävande anläggning eller att det finns utredning på sådana faktiska åtgärder som kan vidta för att minska denna. Med beaktande av anläggningens begränsade drift bör det i förevarande fall anses vara tillräckligt med den redovisning som det ankommer på Söderenergi att göra enligt Naturvårdsverkets föreskrifter om miljörapport (NFS 2006:9). Mark- och miljödomstolen anser därför att villkor 10 bör upphävas i enlighet med bolagets yrkande.

Delegation

Med hänsyn till de ändringar som blir följderna av förevarande prövning anser mark- och miljödomstolen att det finns skäl till att ändra det föreskrivna delegationsvillkoret enligt Söderenergis yrkande samt med vad länsstyrelsen har medgett. Villkoret bör därför ändras på sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV427)

Överklagande senast den 10 maj 2013. Prövningstillstånd krävs.

Claes-Göran Sundberg

Gisela Köthnig

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Claes-Göran Sundberg, ordförande, och tekniska rådet Gisela Köthnig samt de särskilda ledamöterna Berit Goldstein och Gunnar Rosin. Föredragande har varit beredningsjuristen Alexandra Venander.

LÄNSSTYRELSEN
I STOCKHOLMS LÄN
Miljöprövningsdelegationen

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

NACKA TINGSRÄTT

INKOM: 2011-05-26
MÅLNR: M 2835-11
AKTBIL: 3

Söderenergi AB
Ombud: Advokaten [redacted]
Alrutz' Advokatbyrå AB
Box 7493
103 92 STOCKHOLM

**Tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt verksamhet vid
Huddinge maskincentral på fastigheten Medicinaren 2,
Huddinge kommun**

Kod 40.50B i bilaga till förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd

BESLUT

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län godkänner med stöd av 6 kap 9 § miljöbalken den i ärendet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Tillstånd

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län meddelar Söderenergi AB (bolaget), org.nr. 556400-3175, tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt drift av Huddinge maskincentral med en installerad, tillförd effekt av totalt 176 MW inom fastigheten Medicinaren 2 i Huddinge kommun. Tillståndet omfattar eldning med eldningsolja 5 (Eo5) eller eldningsolja av motsvarande kvalitet.

Villkor

För tillståndet ska följande villkor gälla.

1. Om inte annat framgår av följande villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med det som bolaget har angett eller åtagit sig i ärendet.
2. Utsläpp av kväveoxider, räknat som NO₂, till luft från anläggningen får som medelvärde av tre på varandra följande mätningar inte överstiga 450 mg/m³ ntg vid 3 % O₂ som begränsningsvärde. Mätning av utsläppet ska, om någon panna är i drift, ske minst en gång per eldningssäsong. Om anläggningen inte är i drift under en eldningssäsong får tillsynsmyndigheten besluta om annan tidpunkt för genomförande av mätning. (Se delegation)
3. Utsläpp av stoft till luft från anläggningen får som medelvärde av tre på varandra följande mätningar inte överstiga 50 mg/m³ ntg vid 3 % O₂ som begränsningsvärde. Mätning av utsläppet ska, om någon panna är i drift, ske minst en gång per eldningssäsong. Om anläggningen inte är i drift under en

eldningssäsong får tillsynsmyndigheten besluta om annan tidpunkt för genomförande av mätning. (*Se delegation*). Röktäthetsmätare ska vid varje mätning av stoft kalibreras mot uppmätt halt. Under drift av pannorna ska rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet mätas kontinuerligt.

4. Svavelhalten i den eldningsolja som tillförs anläggningen efter det att detta beslut vunnit laga kraft får uppgå till högst 0,3 viktprocent.
5. Förvaring och hantering av flytande bränslen, kemiska produkter och avfall ska ske på sådant sätt att spill och läckage till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark inte kan ske.
6. Marken kring oljecisternen ska senast sex månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft vara hårdgjord. Innan åtgärden genomförs ska samråd om den närmare utformningen ske med tillsynsmyndigheten. (*Se delegation*)
7. Förslag till och tid för genomförande av åtgärder för att begränsa spridningen till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark dels av spill från lossning av olja och dels av brandsläckningsvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från det att detta beslut vunnit laga kraft. (*Se delegation*)
8. Sotvatten ska i största möjliga utsträckning återanvändas. Slam och överskottsvatten ska tas om hand som avfall. Utsläpp av slam och överskottsvatten får inte ske vare sig till spillvattennätet eller till dagvattennätet.
9. Buller från verksamheten får som begränsningsvärde inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer utomhus vid bostäder, vårdbyggnader och utbildningslokaler än följande.
50 dBA dagtid måndag–fredag (kl. 07.00–18.00)
40 dBA nattetid (kl. 22.00–07.00)– gäller ej utbildningslokaler
45 dBA övrig tid
Vid arbetslokaler för ej bullrande verksamhet gäller 10 dBA högre begränsningsvärden än ovanstående.
Momentana ljud får nattetid (kl. 22.00–07.00) vid bostäder inte överskrida 55 dBA. Om hörbara tonkomponenter förekommer ska ovanstående värden sänkas med 5 dBA. De angivna begränsningsvärdena ska kontrolleras genom närfältsmätningar och beräkningar den första eldningssäsong som anläggningen är i drift efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Tillsynsmyndigheten får därefter besluta om bullermätningar. (*Se delegation*)
10. Arbete för att effektivisera energianvändningen och minska mängden avfall ska pågå kontinuerligt. Resultatet av detta arbete samt energiförbrukning och avfallsmängder ska redovisas årligen i miljörapporten.

11. Reviderat program för egenkontrollen ska tas fram och lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att detta beslut vunnit laga kraft.
12. Om verksamheten i sin helhet eller någon väsentlig del av den upphör ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten senast sex månader före planerad nedläggning.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att vid behov besluta om den tid som mätning av kväveoxider och stoft ska pågå, den närmare utformningen av hårdgjord yta kring oljecisternen samt fastställa de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för lukt, risken för spridning av spill från oljelösningsplatsen och risken för spridning av brandsläckningsvatten. Vidare överlåter Miljöprövningsdelegationen åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva om tidpunkt när mätning av kväveoxider, stoft samt buller ska genomföras.

Igångsättningstid

Eftersom tillståndet avser pågående verksamhet föreskrivs ingen tid när tillståndet ska ha tagits i anspråk.

Giltighetstid

Beslutet gäller tills vidare.

Upphävande av tidigare beslut

Länsstyrelsens beslut den 8 augusti 1974, dnr 111821-180-74, om dispens från skyldigheten att söka tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till utbyggnad av befintlig värmecentral upphör att gälla, när detta beslut vunnit laga kraft.

Definitioner

Milligram per kubikmeter normal torr gas, mg/m^3 ntg, utgör utsläppshalten normaliserad till temperaturen 273°K och trycket $101,3$ kPa.

Eldningssäsong avser perioden fr.o.m. den 1 oktober t.o.m. den 30 april.

Upplysningar

Miljöprövningsdelegationen erinrar om att tillståndet enligt miljöbalken inte befriar tillståndshavaren från skyldigheten att iaktta övriga bestämmelser som den aktuella verksamheten omfattas av. Miljöprövningsdelegationen erinrar särskilt om följande.

Den som bedriver miljöfarlig verksamhet ska fortlöpande planera och kontrollera verksamheten för att motverka eller förebygga olägenheter för människors hälsa

eller miljön samt i övrigt följa vad som framgår av förordningen (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll.

Om en miljöfarlig verksamhet omfattas av tillståndsplikt ska verksamhetsutövaren enligt 26 kap 20 § miljöbalken årligen lämna in en miljörapport till tillsynsmyndigheten. Vidare ska verksamhetsutövaren enligt förordningen (1994:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken betala en årlig avgift.

Enligt 6 § 2 stycket förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll ska tillsynsmyndigheten omgående underrättas om driftstörning eller liknande händelse som kan leda till olägenheter för människors hälsa eller miljön inträffar.

Ärendets handläggning

Tidigt samråd har den 13 oktober 2005 genomförts med Länsstyrelsen och Miljökontoret i Huddinge kommun. Samråd med enskilda, särskilt berörda har genomförts genom annons i Mitt i Huddinge, Länsstidningen Södertälje och Dagens Nyheter under november 2005. Beröra myndigheter och verksamheter har via brev beretts tillfälle att lämna synpunkter. Länsstyrelsen beslutade den 2 oktober 2007 att verksamheten inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Ansökan om tillstånd med bifogad miljökonsekvensbeskrivning kom in till Länsstyrelsen den 30 december 2005. Efter kompletteringar kungjordes ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen i Mitt i Huddinge och Dagens Nyheter den 8 respektive 9 december 2009. Yttranden har kommit in från Miljönämnden i Huddinge kommun och Stockholm Vatten AB. Bolaget har därefter bemött yttrandena. Bolaget har lämnat synpunkter på ett förslag till beslut.

ANSÖKAN OCH MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Yrkande

Bolaget har begärt att tillstånd enligt 9 kap. 6 § miljöbalken ska meddelas till fortsatt verksamhet vid Huddinge maskincentral på fastigheten Medicinaren 2 i Huddinge kommun avseende drift av två hetvattenpannor med en installerad effekt om totalt 176 MW i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan och i övrigt i ärendet.

Bolaget har föreslagit att följande särskilda villkor ska gälla.

- Om inte annat framgår av detta beslut ska verksamheten – inbegripet åtgärder för att motverka störningar för omgivningen – bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgett eller åtagit sig i ärendet.
- Golvavlopp inomhus ska vara försedda med oljevarnare och automatisk avstängningsventil eller oljeavskiljare.
- Yta på lossningsplatsen för bränsle ska vara hårdgjord.
- Buller från verksamheten får som riktvärden vid bostäder inte ge upphov till högre ekvivalenta ljudnivåer än

50 dBA dagtid (kl. 07.00-18.00)
45 dBA kvällstid (kl. 18.00-22.00)
40 dBA nattetid (kl. 22.00-07.00)

Vidare har bolaget föreslagit att Miljöprövningsdelegationen ska överlåta åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva villkor avseende skyddsåtgärder mot lukt. I övrigt har bolaget ansett att det bör vara tillräckligt att verksamheten vid maskincentralen regleras av generella föreskrifter, såsom Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:26) om utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft från förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt på 50 MW eller mer.

Skälet till att bolaget föreslagit riktvärden för buller är följande. Riktvärdena avser förhållandevis korta tidsperioder. Dessa liksom villkoret i övrigt är baserat på Naturvårdsverkets riktlinjer (1978:5). I dessa riktlinjer är det riktvärden som rekommenderas. De angivna tidsperioderna är alltför korta för att vid ett eventuellt överskridande av bullernivån vidta korrigerande åtgärder under tidsperioden så att villkoret kan uppfyllas. Av det skälet kan det inte föreskrivas begränsningsvärden eller gränsvärden utan endast riktvärden som möjliggör att åtgärder vidtas efter den angivna tidsperioden. Buller från anläggningen kontrolleras genom bullerutredningar, dvs. beräkningar baserade på närfältsmätningar. Denna kontroll är förhållandevis komplicerad och kostsam varför villkoret inte kan kontrolleras med någon större frekvens utan är närmast stickprov. Även detta förhållande talar för att riktvärden och inte begränsningsvärden/gränsvärden bör föreskrivas.

Allmänna hänsynsreglerna

Bolaget har anfört att de allmänna hänsynsreglerna uppfylls enligt följande.

Kunskapskravet: Bolaget har lång erfarenhet av den verksamhet som ansökan avser. Inom bolaget finns en särskild enhet för miljöfrågor. Samtliga anläggningar omfattas av miljöledningssystem.

Försiktighetsprincipen: Bolaget har bedömt att den aktuella verksamheten inte ger upphov till negativa miljökonsekvenser av någon betydelse. Som framgår av miljökonsekvensbeskrivningen har verksamheten bedömts uppfylla kravet på bästa teknik.

Produktvalsprincipen: Vid anläggningen används inte kemiska produkter i någon betydande utsträckning.

Hushållnings- och kretsloppsprincipen: Vid anläggningen används idag ett fossilt bränsle, Eo5. Maskincentralens roll i den totala fjärrvärmeproduktionen är dock mycket begränsad. Dessutom har bolaget ansett att det bör beaktas att den fossila oljan i framtiden förhoppningsvis kan ersättas med oljor av biologiskt ursprung.

Val av plats: Anläggningen är en sedan lång tid tillbaka befintlig anläggning, väl förankrad i kommunens detaljplan. Något rimligt lokaliseringalternativ har inte bedömts föreligga.

Bolagets åtaganden

Bolaget har i ärendet åtagit sig bl.a. följande.

Marken vid oljlossningsplatsen ska vara hårdgjord.

Dagtank för Eo5 är placerad inomhus och invallad till hela sin volym.

Golvavlopp i byggnaden utanför invallningen leds via en pumpgrop till en oljeavskiljare med en oljevarnare innan det leds till avloppsnätet.

Avloppsbrunnar i anläggningen är självstängande och försedda med oljespärr.

Spill från underhållsarbeten med oljesystemet fångas upp av spillplåtar, s.k. oljebord. Vid underhållsarbeten finns dessutom absorptionsmedel tillgängligt.

Kemikalier lagras i rum som saknar golvbrunnar.

Eventuellt oljespill och oljeförorenade trasor lagras i plåtfat.

Vid drift sker kontinuerlig mätning av rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet.

Prov från oljelagret i Fittja tas ut regelbundet och analyseras med avseende på svavelhalt, densitet samt vatten och sediment.

Larm från oljedagtank, oljepumprum samt vid panntoppar är kopplade till Igelstaverkets kontrollrum.

I byggnaden finns pulversläckare för mindre bränder samt brandposter för större bränder. Brandlarm i byggnaden är kopplat till Räddningstjänsten.

Anläggningen ronderas dagligen när den är i drift och i övrigt varannan dag.

Lokaliseringen

Anläggningen ligger inom fastigheten Medicinaren 2 i Huddinge kommun. Närmaste bostadshus ligger ca 100 m från anläggningen. Avståndet är ca 300 m till Huddinge sjukhus och ca 500 m till Södertörns högskola. Friluftsområdet Flottsbro ligger ca 3 km från väster om anläggningen. I detaljplan för kvarteret Medicinaren 2 från 1967 anges att fastigheten är avsedd för allmänt ändamål, teknisk service m.m. Bygghöjden får inte överstiga 66 m över samhällets nollplan, skor-

sten är undantagen. I kommunens översiktsplan från 2002 beskrivs att ytterligare exploatering av området är möjlig.

Anläggningen

Inom anläggningen finns två pannor av Eckrohr-typ med en installerad tillförd effekt av totalt 176 MW. Rökgaserna släpps ut i en 83 m hög skorsten via separata rökgaspipor från varje panna. Pannorna är försedda med fyra toppmonterade brännare av pressluftstyp. Oljans viskositet regleras genom att den förvärms till 90 – 100°C. Vid uppstart tänds brännarna med gasoelektrisk tändning. Som bränsle används Eo5. Oljan levereras med lastbil från Söderenergis oljelager i Fittja. Oljan lagras i en oljecistern som rymmer 2 000 m³ och mellanlagring sker i en dagtank på 117 m³. Oljecisternen är placerad utomhus i en sänka som fungerar som invallning medan dagtanken är placerad inomhus. Antalet oljeleveranser bedöms inte överstiga 50 under en eldningsäsong. Spill från underhållsarbeten med oljesystemet fångas upp av speciella spillplåtar, s.k. oljebord. Vid underhållsarbeten finns dessutom absorptionsmedel tillgängligt.

Verksamhetens omfattning

I och med uppförandet av Igelstaverket och sammankopplingen av fjärrvärmesystemen i Södertälje, Huddinge, Botkyrka och Salem har Huddinge maskincentral utgjort en reserv- och spetslastanläggning i det gemensamma fjärrvärmesystemet. I takt med att produktionskapaciteten byggts ut vid bolagets övriga anläggningar har drifttiden gradvis minskat. I och med att Igelsta kraftvärmeverk tas i drift kommer anläggningen i praktiken att fungera som en reservanläggning. Med detta avses att anläggningen tas i drift vid haveri eller driftstörningar i någon av de ordinarie produktionsanläggningarna eller i ledningsnätet. Drifttiden under åren 2000 – 2008 var mellan noll och 200 timmar per år med undantag för 2003 då drifttiden var ca 500 timmar beroende på en brand vid Igelstaverket. Bolaget har uppgett att man inte kan acceptera en begränsning av drifttiden vid anläggningen med hänsyn till den beredskap för produktion som måste finnas vid anläggningen i händelse av driftstörningar vid övriga produktionsanläggningar eller vid större avbrott på fjärrvärmenätet. Vidare har bolaget uppgett att pannorna är i bra skick och att de varmhålls och underhålls för att på lång sikt kunna producera energi i framförallt beredskapssyfte. Någon bortre gräns för den tekniska livslängden kan därför inte definieras.

Övervakning och kontroll

Söderenergi är certifierat enligt ISO 14001. Bolaget har uppgett att miljöledningssystemet täcker alla aspekter av egenkontroll som ingår i förordningen om egenkontroll. I övrigt har bolaget redovisat följande. Vid den dagliga ronderingen kontrolleras bl.a. att det inte föreligger något läckage från mediesystemet. Vid drift av pannorna sker kontinuerlig mätning av rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet. Röktätheten ger en indikation på stofthalten i rökgasen. Om uppmätta värden passerar angivna larmgränser går ett larm till Igelstaverkets kontrollrum. Även larm från oljedagtank och oljepumprum är kopplade till Igelstaverkets kontroll-

rum. Utryckningstiden från Igelstaverket till anläggningen är 30 min dagtid och en timme nattetid. Brandlarm i byggnaden är kopplat till Räddningstjänsten. Varje månad provtas olja i lagret i Pittja. Provet analyseras bl.a. med avseende på svavelhalt, densitet samt vatten och sediment.

Nollalternativ

Nollalternativet skulle innebära att anläggningen läggs ned. Maskincentralen har dock en viktig funktion så till vida att den utgör en reservanläggning som ska kunna tas i drift vid ett haveri i någon av de ordinarie produktionsanläggningarna eller i ledningsnätet. Om anläggningen skulle läggas ned måste reservfunktionen säkerställas på annat sätt. Möjligheterna till detta är mycket begränsade eftersom det saknas produktionsanläggningar som skulle kunna nyttjas som reserv. Följaktligen skulle helt nya anläggningar till stora kostnader behöva uppföras. Bolaget har ansett att det inte är meningsfullt att redovisa sådant nollalternativ och att det inte heller är meningsfullt att redovisa ett nollalternativ som förutsätter att försörjningen av fjärrvärme sker utan reservanläggningar.

Alternativa lokaliseringar

Det saknas befintliga anläggningar motsvarande Huddinge maskincentral som skulle nyttjas som reservanläggningar. Kostnaderna för att uppföra en helt ny anläggning har bedömts som oskäligen enligt 2 kap. 7 § miljöbalken särskilt med hänsyn till att anläggningen varit i drift under mer än 30 år utan att ge upphov till negativa miljökonsekvenser av någon betydelse.

Miljökonsekvensbeskrivning

Utsläpp till luft

Från anläggningen sker utsläpp till luft av främst kväveoxider, stoft, svavel och koldioxid. Utsläppet av kväveoxider, stoft och svavel mäts vid besiktning en gång per år. Bolaget har bedömt att bästa möjliga teknik motsvaras av den teknik som uppfyller Naturvårdsverkets föreskrifter för stora förbränningsanläggningar, NFS 2002:26. Dessa utsläppsvillkor redovisas nedan tillsammans med resultatet av den senaste emissionsmätningen från 2004. Halterna är angivna i mg/nm³ tg vid 3 % O₂.

Utsläpp	Emissionsmätning 2004	Utsläppsvillkor 48-timmarsvärde enligt NFS 2002:26	Utsläppsvillkor månadsmedelvärde enligt NFS 2002:26
Kväveoxider som NO ₂	315-335	495 (95-percentil)	450
Stoft	45-60	55 (97-percentil)	50
Svavel	480 (baserat på bränsleanalys)	850	

BESLUT

Datum
2011-04-11Beteckning
5511-2007-90945

Bolaget har redovisat att luftkvaliteten i Stockholms län övervakas av Stockholms och Uppsala läns luftvårdsförbund. Enligt redovisningen visar kartläggningen att inga miljö kvalitetsnormer riskerar att överskridas inom Huddinge kommun. Luften i anläggningens närhet har halter av kväveoxider, svaveldioxid och stoft som med god marginal understiger gällande miljö kvalitetsnormer. Enligt luftvårdsförbundets rapport, LFV 2005:4 *Luftföroreningar i Stockholms och Uppsala län*, ger utsläppen från anläggningen ett försumbart bidrag (0,02–0,2 %) till bakgrundshalterna i regionen.

I fråga om påverkan på försurning och övergödning har bolaget uppgett att den utsläppta mängden är avgörande. Utsläppen av kväveoxider från Huddinge maskincentral utgör ca 0,5 procent av det totala utsläppet i Huddinge kommun. För stoft är andelen ca 3 procent och för svavel ca 7 procent av det totala utsläppet i Huddinge kommun. I tabellen nedan redovisas utsläppet från anläggningen vid en värmeproduktion av 12 GWh vilket motsvarar ca 200 timmar vid normal drift.

	Huddinge maskincentral 12 GWh	Huddinge kommun 2003	Stockholms län 2003
Kväveoxider, ton NO ₂	4,2	800	22 700
Svavel, ton S	3,6	50	1 850
Stoft, ton PM 10	0,8	230	5 300

Utredning av ytterligare rökgasrening

Bolaget har redovisat en studie av möjligheterna att rena rökgasutsläpp från oljepannorna i Fittjaverket som enligt bolaget ger en bra indikation på förutsättning och kostnader eftersom dessa pannor är av ungefär samma ålder och typ som pannorna i Huddinge maskincentral. Bolaget har bedömt att NO_x-reduktion genom insprutning av ammoniak i rökgaserna s.k. icke-katalytisk kvävereduktion (SNCR) är den mest lämpliga metoden med hänsyn till pannornas utformning. Investeringskostnaden för installation av SNCR på en panna skulle uppgå till ca 30 miljoner kronor. Reduktionen har bedömts uppgå till ca 30 procent. Reduktion av svaveldioxid kan ske genom tillsats i rökgasen av absorbent som sedan avskiljs i stoftfilter. Investeringskostnaden för installation på en panna skulle uppgå till ca 125 Mkr. Reduktionen har bedömts uppgå till ca 50 procent. Eftersom vissa system kan användas för båda pannorna blir kostnaden för den andra pannan ca 75 Mkr. Bolaget har ansett att kostnaderna blir orimligt höga.

Bränslen

Bolagets ambition är att så långt möjligt begränsa användningen av fossila bränslen genom att producera mer värme i de av bolagets anläggningar som utnyttjar bio- och returbränslen och därmed minimera driften vid Huddinge maskincentral. Detta leder till inga eller mycket begränsade utsläpp av fossil koldioxid och föroreningar från användningen av Eo5. Därmed minskar, enligt bolaget, motiven för

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

att ersätta detta bränsle med t.ex. Eo1, någon typ av biologisk olja eller fasta biologiska bränslen eftersom kostnaderna blir mycket höga för ingen eller ringa miljönytta. Bränslehanteringssystemet är anpassat för Eo5. Övergång till Eo1 förutsätter nya tankar med invallning. Kostnaden för en ny cistern med kringutrustning har uppskattats till 20 miljoner kronor. Utöver investeringskostnaden tillkommer ökade bränslekostnader. Produktionskostnaden för Eo1 är ca 150 kr högre per MWh jämfört med Eo5. Bolaget har anfört att övergång till biobränslen, särskilt bioolja, medför en betydande osäkerhet rörande tillgängligheten. Vidare är lagringsbeständigheten, vilket är avgörande för en reservanläggning, mycket begränsad. Ännu större lagringsproblem och därmed kostnader skulle uppkomma vid användningen av fasta biologiska bränslen, bl.a. krävs omfattande ombyggnader av pannorna. Fasta bränslen är heller inte lämpliga vid reservanläggningar som måste kunna startas och stoppas snabbt.

Utsläpp till vatten

Golvavlopp från lokalerna leds via en pumpgrop till en oljeavskiljare med oljevarnare och därefter till det kommunala spillvattennätet. Även kylvatten, ca 20 – 100 m³ per år, avleds till spillvattennätet. Avloppsbrunnar i anläggningen är självstängande med oljespär. Larm från oljedagtank, oljepumprum samt vid pannor är kopplat till Igelstaverket. Sanitär avloppsvatten avleds till det kommunala spillvattennätet. Dagvatten från mark och hårdgjorda ytor, ca 1 100 m³ per år, leds till kommunens dagvattenssystem.

Kemikalier och avfall

Cisternen för Eo5 ligger i en utgrävd sänka och är omgiven av makadam. Enligt bolaget skulle oljan vid en eventuell läcka stelna och kunna grävas bort utan att förorena dagvattnet. Dagtank för olja förvaras inomhus och är invallad till hela sin volym. I övrigt används små mängder kemikalier och främst avfettningssmedel i mindre dunkar som förvaras i uppsamlingstråg. Kemikalier lagras i ett rum som saknar avlopp. Lut (NaOH) för neutralisering av sotvatten förvaras i dunkar inom ett invallat område. Avfallsmängderna är små. Oljespill och oljeförorenade trasor, lagras i plåtfat i avvaktan på borttransport. Massan från jonbytesfiltren har bytts vid ett tillfälle under de senaste tio åren. Mängden förbrukad massa uppgick då till 150 kg. Sedimenterat sotslam tas om hand som farligt avfall. Sotvatten förbränns i Igelstaverket.

Buller

Bolaget har uppgett att det främst är fläktar, skorsten, ventilationsutrustning m.m. som ger upphov till buller. Buller är direkt beroende av driften vid anläggningen och upphör när luftfläktarna stoppas. Under 1978 genomfördes mätning av buller. Den ekvivalenta ljudnivån vid närmaste bostadsområde eller vårdcentral överskred den föreskrivna ljudnivån nattetid med 2–3 dBA. Med hänsyn till den höga bakgrundsnivån ansågs detta vara marginellt.

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

Risker

Bolaget har uppgett att rökutvecklingen från en brand i anläggningen kan medföra konsekvenser för närboendes hälsa. Släckvatten kan utgöra en möjlig risk för förorening av mark och grundvatten. Haveri i bränslesystemet skulle kunna medföra utsläpp av Eo5. För cisternerna finns dock krav på återkommande inspektion minst vart sjätte år. Dessutom har oljan en lägsta flytttemperatur av ca 30°C varför den inte skulle rinna särskilt långt. Om ett mer lättflytande bränsle introduceras skulle den i händelse av utsläpp avskiljas i oljeavskiljaren varefter pumpar stoppar och Igelstaverket larmas. Brand i oljetransport till följd av en trafikolycka skulle kunna innebära risk för människors hälsa. Även ett eventuellt sabotage skulle kunna påverka miljön och människors hälsa. Bolaget har bedömt att risken för olycka eller haveri är ytterst begränsad med hänsyn till anläggningens begränsade drifttid. Bolaget har vidtagit följande skyddsåtgärder för att minska risken för och konsekvenserna av en olycka.

- Anläggningen ronderas dagligen
- Fjärrövervakning av de flesta oljebord
- Oljevarnare med larm på samtliga oljebord
- Oljevarnare med larm och automatisk avstängningsventil i utgående avloppsvatten
- Brandlarm
- Inbrottslarm
- Härdgjord mark vid oljelosningsplatsen

Hushållning och resursanvändning

Igelstaverket, Fittjaverket, Huddinge maskincentral och Geneta panncentral omfattas av ett miljöledningssystem som följer den internationella standarden ISO 14001. Miljöledningssystemet syftar till att åstadkomma en ständig förbättring av verksamheten ur miljösynpunkt. Söderenergi har antagit följande miljöpolicy. *Söderenergi ska producera värme och el på ett sådant sätt att det är det resurs- och miljömässigt bästa alternativet för att tillgodose kundernas värmebehov och därvid hushålla med naturens resurser samt påverka miljön så lite som möjligt.* Två av bolagets miljömål är minskad energi- och vattenförbrukning. Huddinge maskincentral har från 2008 till 2009 minskat elförbrukningen från 400 till 309 kWh per GWh producerad värme. Vattenförbrukningen har varit konstant.

Yttranden

Yttranden har kommit in från Miljönämnden i Huddinge kommun och Stockholm Vatten AB.

Miljönämnden har inte haft någon erinran mot tillståndsansökan under förutsättning att verksamheten bedrivs på det sätt som uppgivits i ansökan. Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen har i tjänsteutlåtande anfört bl.a. att miljöpåverkan är relativt liten och att utsläppen till luft är små. Vidare har förvaltningen uppgett att tidigare framförda frågor i ärendet har besvarats.

Stockholm Vatten AB har inte haft något att erinra mot den sökta verksamheten och de förslagna villkoren under förutsättning att följande beaktas. Om sotvatten avleds till spillvattennätet ska detta ske via en sedimenteringsbassäng eller motsvarande. Halten suspenderad substans i utgående vatten får inte överstiga 10 mg/l, pumpgropen bör förses med en avstängningsmöjlighet i händelse av ett oljeläckage, pH-värdet ska, som riktvärde, ligga inom intervallet 6,5 – 11 och kylvatten får inte ledas till spillvattennätet. I övrigt har Stockholm Vatten AB åberopat generella riktlinjer i fråga om hantering av kemikalier, utbytesprincipen för kemikalier samt provtagning och analys av spillvatten.

Bolaget har tagit del av yttrandena och anfört bl.a. följande.

Avledning av sotvatten till spillvattennätet är inte längre aktuellt. Sedimenterat sotvatten körs till Igelstaverket för förbränning och sotslam tas om hand som farligt avfall. Pumpar stoppar automatiskt i händelse av oljeläckage. Vatten kan inte rinna med självfall till spillvattennätet varför avstängningsventiler inte är nödvändiga eller meningsfulla. Behov av att reglera avloppsvattnets pH finns inte med hänsyn till verksamhetens art och avloppsvattnets karaktär. Med hänsyn till den begränsade mängden kylvatten, 20 – 100 m³ per år, samt till kostnaderna för att ordna särskild avledning av kylvatten anser bolaget att separering av kylvatten inte kan anses vara skäligt.

Bolaget har tagit del av ett Miljöprövningsdelegationens förslag till beslut och anfört bl.a. följande.

Begränsningsvärden för kvävedioxid och stoft (villkor 2 och 3) är lämpliga om de gäller som medelvärde under en längre tid så att verksamhetsutövaren vid mätning som resulterar i förhöjda utsläpp har möjlighet att inom den föreskrivna tiden vidta åtgärder så att begränsningsvärdet innehålls. Om begränsningsvärdena ska gälla vid mätning kommer bolaget inte att ha någon möjlighet att vidta åtgärder så att värdet innehålls. Enligt bolaget måste därför ett tillägg göras med innebörden att bolaget ska vidta åtgärder om begränsningsvärdet överskrids och genomföra en ny mätning inom en månad eller vid senare tidpunkt efter tillsynsmyndighetens beslut. Vidare har bolaget ansett att om villkor ska föreskrivas bör nivån för utsläpp av kvävedioxider sättas till 500 mg/m³ ntg och för stoft till 60 mg/m³ ntg.

I fråga om villkor 4 har bolaget anfört att kravet på 0,3 viktprocent svavel i använd Eo5 skulle medföra en merkostnad. Vidare har bolaget ansett att särskilt villkor inte behövs utöver bestämmelserna i NFS 2002:26. Bolaget har accepterat utredning enligt villkor 7, men har ansett att villkoren 5 och 6 inte behövs för att villkor 5 är omöjligt att uppfylla och villkor 6 är oprecist. Bolaget har ansett att det inte är lämpligt att föreskriva straffsanktionerade begränsningsvärden för buller (villkor 9) med stickprovslänkande kontroll och med hänsyn till korta drifttider. Därför bör ett tillägg göras i likhet med bolagets ändringsförslag för villkoren 2 och 3.

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

Bolaget har även påpekat att en drifttid av maximalt 200 timmar per år inte ska betraktas som ett åtagande från bolaget.

MILJÖPRÖVNINGSDELEGATIONENS ÖVERVÄGANDEN

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har genomfört samråd och upprättat en miljökonsekvensbeskrivning enligt bestämmelserna i 6 kap. miljöbalken och förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar. Miljöprövningsdelegationen finner att inlämnad miljökonsekvensbeskrivning efter gjorda kompletteringar kan godkännas enligt 6 kap 9 § miljöbalken.

Tillåtlighet

Den aktuella verksamheten omfattas av Länsstyrelsens beslut den 8 augusti 1974, dnr 111821-180-74, om dispens från skyldigheten att söka tillstånd enligt miljöskyddslagen (1969:387) till utbyggnad av befintlig värmecentral. Den nu aktuella ansökan gäller fortsatt drift av befintlig anläggning.

Alla som bedriver eller avser att bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd är skyldiga att visa att de förpliktelser som följer av de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken iakttas. Enligt 2 kap 6 § ska för verksamhet som tar i anspråk mark- eller vattenområden väljas en plats som är lämplig med hänsyn till miljöbalkens mål. För all verksamhet och alla åtgärder ska en sådan plats väljas att ändamålet kan uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön. Tillstånd får heller inte medges i strid med detaljplan eller områdesbestämmelser enligt plan- och bygglagen (1987:10).

Anläggningen är lokaliserad till fastigheten Medicinaren 2 vilken omfattas av en stadsplan som fastställdes den 26 april 1968. Planen gäller enligt 17 kap. 4 § första stycket plan- och bygglagen som detaljplan. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att den aktuella anläggningen inte strider mot gällande stadsplan. Enligt Boverkets allmänna råd 1995:5 Bättre plats för arbete bör en oljeeldad energianläggning av denna storlek vara placerad ca 250 m från bostäder. Avståndet till närmaste bostad är här 100 m. Här är det fråga om en befintlig anläggning som används i allt mindre utsträckning. Störningarna för omkringboende har minskat. Mot den bakgrunden finner Miljöprövningsdelegationen att lokaliseringen kan godtas.

I anläggningen eldas för närvarande enbart Eo5. Enligt 2 kap. 4 § miljöbalken ska kemiska produkter och ämnen bytas ut mot miljövänligare alternativ. Länsstyrelsen kan dock konstatera att den aktuella anläggningen ingår i ett fjärrvärmesystem som i huvudsak är baserat på förnybara bränslen. Anläggningen som är befintlig utgör nu enbart en reservanläggning i detta system. Vidare har bolagets utredning visat att byte till förnybara bränslen i en reservanläggning är mindre lämpligt bl.a. eftersom bränslet måste kunna lagras länge och att pannorna vid behov måste

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

kunna startas snabbt. Mot den bakgrunden bedömer Miljöprövningsdelegationen att fortsatt användning av Eo5 kan tillåtas.

Verksamheten omfattas av förordningen (2004:989) om översyn av vissa miljöfarliga verksamheter. Enligt denna ska verksamheten uppfylla kraven i 2 kap. 3 och 5 §§ miljöbalken. Miljöprövningsdelegationen finner att bolaget med hänsyn till bl.a. de skyddsåtgärder som åtagits och de villkor som föreskrivs för detta tillstånd har uppfyllt bestämmelserna. Miljöprövningsdelegationen finner att bolaget även i övrigt har visat att de förpliktelser som följer av 2 kap. miljöbalken iaktas.

Miljöprövningsdelegationen finner att inte heller 3 kap. och 4 kap. miljöbalken utgör hinder mot att lämna tillstånd till den verksamhet som ansökan avser.

Miljöprövningsdelegationen finner, mot bakgrund av den redovisning som lämnats i ärendet, att verksamheten inte kommer att medverka till att någon miljökvalitetsnorm inte följs. I det avseendet föreligger inte hinder mot att meddela tillstånd till verksamheten.

Mot bakgrund av ovanstående finner Miljöprövningsdelegationen att fortsatt verksamhet vid Huddinge maskincentral inom fastigheten Medicinaren 2 i Huddinge kommun ska tillåtas med de villkor som föreskrivs för tillståndet.

Tillståndets omfattning

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att Huddinge maskincentral fungerar som en reservanläggning i Söderenergis fjärrvärmenät och har därför ingen eller kort drifttid. Under senare år har anläggningens drifttid, med något enstaka undantag, uppgått till ca 200 timmar per år. Miljöprövningsdelegationen betraktar bolagets beskrivning av anläggningens funktion i fjärrvärmenätet som ett åtagande om en sådan begränsning som avses i 2 kap. 3 § miljöbalken. Om anläggningen får en annan funktion eller vid byte av bränsle eller att ändringen i sig är tillståndspliktig kan detta innebära att tillståndet kan komma att omprövas.

Igångsättningstid

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att verksamheten är befintlig och finner därför att det inte behövs någon särskild föreskrift om igångsättningstid.

Tidigare beslut

Mot bakgrund av att verksamheten inte tidigare är prövad enligt miljöbalken och att den omfattas av förordningen (2004:989) om översyn av vissa miljöfarliga verksamheter bedömer Miljöprövningsdelegationen att detta beslut om tillstånd enligt miljöbalken är en förutsättning för att verksamheten ska uppfylla gällande bestämmelser. Gällande beslut om dispens enligt miljöskyddslagen ska därför upphöra att gälla i och med att detta beslut vunnit laga kraft.

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

Motivering av villkor

Allmänt om begränsningsvärden i villkor

Miljööverdomstolen har i flera domar, se bl.a. MÖD 2009:2, anfört att riktvärde bör förekomma endast i samband med prøvotidsförordnande. I slutliga villkor bör istället föreskrivas begränsningsvärden och i villkor bör anges hur dessa ska kontrolleras. I enlighet härmed har Miljöprövningsdelegationen föreskrivit begränsningsvärden för utsläpp till luft av kväveoxider och stoft samt buller i omgivningen i nu aktuellt tillstånd.

Bolaget har haft invändningar mot föreskrivna begränsningsvärden i villkoren 2, 3 och 9 och föreslagit ett tillägg som innebär att bolaget ska vidta åtgärder om begränsningsvärdet överskrids och genomföra en ny mätning inom en månad eller senare efter beslut av tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen bedömer att en sådan utformning av villkor i praktiken medför att begränsningsvärdet får innebörden av ett riktvärde. Tillägget leder till att villkoret blir öprecist och kan medföra tolkningsproblem såväl för bolaget som för tillsynsmyndigheten. Miljöprövningsdelegationen anser därför att detta tillägg inte är lämpligt. Bolagets beskrivning av problemet har ändå beaktats genom att begränsningsvärdena i villkoren 2 och 3 utgör medelvärden av tre mätningar. Bolagets synpunkter på villkoret 9 har behandlats genom förtydligande av Miljöprövningsdelegationens överväganden.

Utsläpp till luft – Villkor 2, 3 och 4

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att drifttiden för anläggningen minskar och det leder till minskade utsläpp till luft. Bolaget har uppgett att rökgasens syrehalt, temperatur och röktäthet mäts kontinuerligt. Enligt ansökan mättes utsläpp av kväveoxider och stoft 2004 och enligt miljörapporten för 2009 genomfördes en mätning 2008. Vid mätningen 2008 var utsläppet av kväveoxider högre och utsläppet av stoft lägre än 2004. Utsläpp av svavel beräknas utifrån bränslemängd och bränsleanalyser.

Kontroll av utsläpp till luft: Miljöprövningsdelegationen anser, mot bakgrund av att pannornas livslängd rimligen inte kan överstiga 10 000 timmar (tillverkade på 1970-talet och aktuell drifttid motsvarar minst 50 års drift), att anläggningen inte kan anses omfattas av kravet på kontinuerlig mätning av svaveldioxid, kväveoxider och stoft enligt Naturvårdsverkets föreskrifter (2002:26) om utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft från förbränningsanläggningar med en installerad tillförd effekt på 50 MW eller mer. Vidare framgår av förordningen att kontinuerlig mätning av utsläpp av svaveldioxid inte krävs om olja med känd svavelhalt används.

De utsläppsnivåer som anges i bilagor till föreskriften utgör medelvärden under faktisk drifttid (månad eller 48 timmar) och ska baseras på kontinuerlig mätning av utsläppen. Med beaktande av att denna typ av anläggning har kort drifttid och

således kräver icke-kontinuerlig mätning är det inte möjligt att enbart hänvisa till eller formulera villkoret enligt föreskriften. Det finns därför anledning att reglera hur kontrollen ska ske. Kontroll av utsläppen i förevarande fall måste ske på sätt som är rimligt med hänsyn till verksamheten. Miljöprövningsdelegationen anser att mätning av kväveoxider och stoft från anläggningen bör genomföras en gång per eldningssäsong (okt – april) på den eller de pannor som är i drift under säsongen. Mätningen bör, så långt möjligt, planeras in under drift. I det fall anläggningen inte varit i drift under en eldningssäsong får tillsynsmyndigheten besluta om en annan tidpunkt för mätning. (Se *delegation*). Vid mätning av stoft ska instrument för kontinuerlig mätning av rökthet kalibreras.

Begränsning av försurande ämnen: Miljöprövningsdelegationen konstaterar att nedfallet av både svavel och kväve i länet ligger nära den gräns där känsliga ekosystem på sikt kan skadas. Den tidigare trenden mot ökande försurning har dock brutits och länets sjöar och skogsmark har börjat återhämta sig. Miljöprövningsdelegationen bedömer att begränsningen av såväl kväve- som svavelutsläpp bör hålla en fortsatt hög ambitionsnivå för att den positiva utvecklingen inte ska avstanna. Miljöprövningsdelegationen anser att bolaget bör hålla utsläppen låga genom att så långt möjligt driva förbränningsprocessen optimalt. Installation av särskild reningsanläggning bedöms inte vara rimligt med hänsyn till anläggningens funktion som reservanläggning med kort drifttid.

Kväveoxider (villkor 2): Enligt redovisade mätningar har utsläppet uppgått till 315–388 mg/ m³ ntg. Bolaget har inte yrkat något villkor för utsläpp av kväveoxider. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter bör för befintliga anläggningar gälla 450 mg/ m³ ntg som månadsmedelvärde. Mot bakgrund av de mätresultat som redovisats bedömer Miljöprövningsdelegationen att detta är en rimlig nivå för utsläpp av kväveoxider. Begränsningsvärdet ska utgöra medelvärde av tre på varandra följande mätningar.

Stoft (villkor 3): Enligt redovisad mätning har utsläppet uppgått till 16–60 mg/ m³ ntg. Bolaget har inte yrkat något villkor för utsläpp av stoft. Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter bör för befintliga anläggningar gälla 50 mg/ m³ ntg som månadsmedelvärde. De mätresultat som bolaget redovisat underskrider i huvudsak den nivån. Mätningar från 2008 som redovisats i miljörapporten är för båda pannorna (16 och 26 mg/ m³ ntg) betydligt lägre. Miljöprövningsdelegationen bedömer att 50 mg/ m³ ntg är en rimlig nivå för utsläpp av stoft. Begränsningsvärdet ska utgöra medelvärde av tre på varandra följande mätningar.

Svavel (villkor 4): Trots kort drifttid står anläggningen för ett utsläpp av svavel som inte är försumbart. Beträffande liknande anläggningar, se bl.a. tillstånd för reserv- och spetslastanläggningen Vilundaverket i Upplands Väsby kommun, har Miljöprövningsdelegationen föreskrivit att svavelhalten i använda bränslen får uppgå till högst 0,3 viktprocent. Miljöprövningsdelegationen anser att det är rimligt att även denna anläggning så snart som möjligt övergår till lågsvavlig Eo5.

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

Med hänsyn till anläggningens begränsade drifttid kan det ta relativt lång tid innan befintligt lager ersätts. Villkoret bör därför formuleras så att svavelhalten i den olja som tillförs anläggningen efter det att detta beslut vunnit laga kraft inte tillåts överstiga 0,3 procent svavel.

Lukt: Lukt kan uppkomma i omgivningen, men Miljöprövningsdelegationen bedömer att risken inte är stor. Särskilt villkor om lukt behöver därför inte föreskrivas. Miljöprövningsdelegationen anser, i likhet med bolaget, att det kan överlåtas åt tillsynsmyndigheten att vid behov föreskriva villkor avseende skyddsåtgärder mot lukt. (Se delegation)

Utsläpp till vatten – Villkor 5, 6, 7 och 8

Förvaring och hantering av flytande bränslen m.m. (villkor 5 och 6): Miljöprövningsdelegationen konstaterar att utsläpp till dagvatten, spillvatten och icke hårdgjord mark i huvudsak är kopplat till hur bränslen, övriga kemikalier, sotvatten, askor och eventuellt släckvatten lagras och hanteras. Miljöprövningsdelegationen anser att det bör ske så att eventuellt spill och läckage till dag- och spillvatten eller icke hårdgjord mark inte kan ske. Av handlingarna framgår att avloppsbrunnar i anläggningen är självstängande och försedda med oljespärre samt att kemikalier lagras i ett rum som saknar golvbrunnar. Vidare har bolaget uppgett att avstängningsventil i pumpgropen inte behövs eftersom pumpar stoppar automatiskt i händelse av oljeläckage och vatten inte kan rinna med självfall till spillvattennätet. Miljöprövningsdelegationen anser att säkerheten vid oljelagringen bör förbättras genom att marken kring oljecisternen hårdgörs. Denna åtgärd bör vara genomförd senast sex månader efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Bolaget bör innan åtgärden genomförs samråda med tillsynsmyndigheten om den närmare utformningen. (Se delegation)

Åtgärder för att undvika spridning av spill (villkor 7): Miljöprövningsdelegationen anser att bolaget bör utreda åtgärder för att i samband med lossning av olja minska risken för utsläpp och spridning av spill samt begränsa utsläpp av släckvatten från en eventuell brandbekämpning. Åtgärder som kan vara aktuella är att vid oljehavering och brandsläckning täcka dagvattenbrunnar med brunnstättningar samt att vid lossningsplatsen uppföra en mindre invallning och tak. Utredning med förslag till åtgärder och tid för genomförande bör redovisas till tillsynsmyndigheten senast sex månader från det att beslutet vunnit laga kraft. Miljöprövningsdelegationen bedömer att det kan överlåtas till tillsynsmyndigheten att därefter föreskriva de åtgärder som kan behövas. (Se delegation)

Hantering av sotvatten (villkor 8): Bolaget har uppgett att sotvatten efter sedimentering förbränns i Igelstaverket samt att sotslam tas om hand som farligt avfall. Utsläpp av sotvatten sker därför inte till det kommunala spillvattennätet. Det framgår inte om bolaget återanvänder behandlat sotvatten. Om så inte sker anser Miljöprövningsdelegationen att bolaget bör undersöka möjligheterna att recirkulera behandlat sotvatten och så långt möjligt undvika "förbränning" i Igelstaverket.

Miljöprövningsdelegationen anser att särskilt villkor om hanteringen av sotvatten ska föreskrivas.

Kylvatten: Stockholm Vatten har anfört att kylvatten inte bör avledas till spillvattennätet. Miljöprövningsdelegationen delar uppfattningen att rent kylvatten normalt inte bör avledas till spillvattennätet. Med hänsyn till den begränsade mängd kylvatten som det här är fråga om anser dock Miljöprövningsdelegationen att det inte är rimligt att kräva särskild avledning.

Buller – Villkor 9

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget genomfört en enda bullermätning och den visade att bullernivåerna nattetid inte uppfylldes. Miljöprövningsdelegationen konstaterar att nu gällande villkor om omgivningsbuller vid bostäder, med undantag för dagtid helger, motsvarar de nivåer som enligt Naturvårdsverkets riktlinjer bör gälla för nyetablerad industri. Miljöprövningsdelegationen anser att buller vid omgivande bostäder ska begränsas så att det inte överstiger dessa nivåer. Under lördagar bör samma nivåer gälla som under helgdagar.

Miljöprövningsdelegationen anser att värdena ska fastställas som begränsningsvärden. Eftersom buller inte kontrollerats under lång tid anser Miljöprövningsdelegationen att bolaget bör genomföra en kartläggning av bullerkällor och så långt möjligt åtgärda dessa. I fråga om kontrollen anser Miljöprövningsdelegationen att det är mindre lämpligt att kontrollera buller genom mätning i omgivningen med hänsyn till att andra bullerkällor kan störa mätningen. Kontrollen bör därför ske genom närfältsmätningar och beräkningar. Med hänsyn till att anläggningen utgör reservanläggning och kommer att bedrivas i begränsad omfattning bör mätning genomföras under den första eldningssäsong som anläggningen är i drift efter det att detta beslut vunnit laga kraft. Beskrivning av mätmetod m.m. finns på bl.a. Naturvårdsverkets webbplats. Mätningar därefter får beslutas av tillsynsmyndigheten. (Se *delegation*)

Hushållning med energi – Villkor 10

Miljöprövningsdelegationen konstaterar att bolaget har som miljömål är minska energi- och vattenförbrukningen vilket har gett positivt resultat. Från 2008 till 2009 har elförbrukningen inom anläggningen minskat från 400 till 309 kWh per GWh producerad värme. Miljöprövningsdelegationen anser att arbete med energieffektivisering liksom arbete för att begränsa avfallsmängderna bör vara ständigt pågående. Därför bör villkor föreskrivas om att åtgärder ska vidtas för att minska energiförbrukningen och avfallet inom verksamheten samt att vidtagna åtgärder liksom faktisk energiförbrukning och avfallsmängder lämpligen redovisas i den årliga miljörapporten.

Egenkontroll – Villkor 11

Bolaget har att följa förordningen om verksamhetsutövares egenkontroll. Miljöprövningsdelegationen anser att ett reviderat kontrollprogram som uppfyller för-

BESLUT

Datum
2011-04-11

Befeckning
5511-2007-90945

ordningen, de krav på kontroll som följer av detta beslut samt de bestämmelser i övrigt som verksamheten omfattas av ska tas fram och lämnas in till tillsynsmyndigheten senast tre månader från det att beslutet vunnit laga kraft.

Avveckling av verksamheten – Villkor 12

Bolaget ska minst sex månader innan planerad avslutning av verksamheten lämna in en anmälan till tillsynsmyndigheten. Därmed ges tillsynsmyndigheten tillfälle att föreskriva undersökningar och eventuell efterbehandling av marken.

Delegation

Miljöprövningsdelegationen bedömer att den tid som mätning av kväveoxider och stoft ska pågå, tidpunkt för mätning av kväveoxider och stoft samt fastställande av de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för lukt kan med stöd av 22 kap 25 § tredje stycket överlåtas till tillsynsmyndigheten att besluta om. Vidare bedömer Miljöprövningsdelegationen att tillsynsmyndigheten kan besluta om hur hårdgöring kring oljecisternen ska utformas samt de villkor som kan behövas i fråga om åtgärder för att begränsa risken för spridning av spill från oljlossningsplatsen och spridning av brandsläckningsvatten.

Sammanfattande bedömning

Miljöprövningsdelegationen finner sammanfattningsvis att den aktuella verksamheten är, under förutsättning att bolaget uppfyller sina åtaganden samt de begränsningar och försiktighetsmått som föreskrivs, förenlig med miljöbalkens mål, de allmänna hänsynsreglerna och en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser. Tillstånd ska därför lämnas till verksamheten.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas hos Nacka Tingsrätt, miljödomstolen, *se bilaga 1*. Skrivelsen ska ha kommit in till Länsstyrelsen senast den 12 maj 2011.

Beslut om kungörelsedelgivning

Kungörelse om detta beslut införs inom 10 dagar från datum för detta beslut i Dagens Nyheter och Mitt i Huddinge.

BESLUT

Datum
2011-04-11

Beteckning
5511-2007-90945

Beslutet har fattats av Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Stockholms län. I beslutet har deltagit Annika Israelsson, ordförande och Sven Bomark, miljösakkunnig. Föredragande har varit Anette Broman, miljöhandläggare.

Annika Israelsson

Sven Bomark

Anette Broman

Bilagor

1. Hur man överklagar
2. Utvärderingsblankett

Kopia till

Naturvårdsverket

Miljönämnden i Huddinge kommun

Stockholm Vatten AB

Syvab AB

Södertörns Brandförsvarsförbund

Aktförvararen: Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningens kundtjänst i Huddinge

Aktförvararen: Länsstyrelsens kundtjänst

Internt: AI, SB, MPD-pärm

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL SOM HAR ÖVERKLAGATS TILL MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn, datum för domen samt målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Skriftliga bevis som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet.

Till överklagandet ska bifogas lika många kopior av skrivelsen som det finns motparter i målet. Har inte klaganden bifogat tillräckligt antal kopior, framställs de kopior som behövs på klagandens bekostnad.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.